

Päihdekysely 2026

Pauliina Aho Insight Director
Taloustutkimus Oy | Luottamuksellinen
12.5.2026

Toteutuskuvaus

Tutkimuksen tarkoitus

Taloustutkimus on toteuttanut Helsingin kaupungin toimeksiannosta väestökyselyn Helsingin kaupungin asukkaille 2026, aiheena kaupungin päihdetilanne. Tutkimuksessa selvitettiin helsinkiläisten näkemyksiä Helsingin päihdetilanteesta ja turvallisuuden kokemuksista.

Tutkimuksen kohderyhmä

Kohderyhmän muodostavat Helsingin kaupungin asukkaat (15-17-vuotiaat nuoret ja täysi-ikäiset).

Tiedonkeruumenetelmä

Aineisto on kerätty verkkokyselynä Taloustutkimuksen Internetpaneelissa sekä kaupungin kanavien kautta (avoin linkki). Kysely toteutettiin Maptionnaire-ohjelmistolla. Nuorille ja aikuisille oli eri lomakkeet. Kyselyyn oli mahdollista vastata suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi.

Ajankohta

Vastausaineisto kerättiin 20.4.-3.5.2026. Kyselyyn vastasi yhteensä 199 nuorta (193 tilaajan kanavat, 6 paneeli) ja 5 600 aikuista (4 867 tilaajan kanavat, 733 paneeli).

Data-aineisto

Tilaajalle on toimitettu tämän raportin lisäksi data-aineisto sekä tulostaulukoinnit ja avoin palaute erillisinä tiedostoina. Aikuisten vastausaineisto on painotettu alueen mukaan (suurpiiri, väestötiedot stat.hel.fi)

Lisätietoja

Pauliina Aho, Insight Director
pauliina.aho@taloustutkimus.fi
Puh. 010 7585 11
www.taloustutkimus.fi

Helsingin kaupungin mediatiedote kyselystä

Helsinki kartoittaa asukkaiden näkemyksiä päihdetilanteesta kaupunginosittain

Miten päihteet näkyvät asuinalueellasi? – vastaa kyselyyn 3.5. mennessä

Helsinki valmistelee uutta päihdestrategiaa ja toteuttaa asukaskyselyn kaupungin päihdetilanteen kartoittamiseksi. Kyselyyn voivat vastata nimettömästi kaikki yli 15-vuotiaat helsinkiläiset. Nuorille vastaajille on oma kysely.

Päihdekyselyllä kerätään helsinkiläisten näkemyksiä ja kokemuksia Helsingin päihdetilanteesta. Kysymykset liittyvät päihteisiin, tupakka- ja nikotiinituotteisiin sekä rahapeleihin.

Verkossa täytettävä kysely on avoinna **3.5.2026** asti.

Päihdekyselyyn vastataan nimettömästi ja vastaaminen kestää noin 10–15 minuuttia. Kyselyyn voi osallistua suomeksi, ruotsiksi tai englanniksi. Kyselyn teknisestä toteutuksesta ja tulosten raportoinnista vastaa Taloustutkimus.

Helsingin päihdekyselyyn voi vastata alla olevien linkkien kautta:

Kysely 15–17-vuotiaille helsinkiläisille: Avaa Maptionnaire-kysely 15–17-vuotiaille helsinkiläisille [LINKKI](#)

Kysely 18 vuotta täyttäneille helsinkiläisille: Avaa Maptionnaire-kysely 18 vuotta täyttäneille helsinkiläisille: [LINKKI](#)

Kyselyn tuloksia hyödynnetään Helsingin uuden päihdestrategian laatimisessa

Helsinki on vastannut akuuttiin huumetilanteeseen laajalla nopeiden toimenpiteiden rintamalla. Toimenpiteitä on tehty huumeidenkäytön ehkäisemiseksi, käytön haittojen vähentämiseksi ja käytöstä irtautumisen tukemiseksi.

Pidemmän aikavälin toimien ja ratkaisujen tunnistamiseksi kaupunki valmistelee uutta päihdestrategiaa, jonka tavoitteena on ehkäistä päihdekuolemia, vähentää päihteiden käytön haittoja sekä kehittää ehkäisevää päihdetyötä. Päihdekyselyllä kerättävä ajantasainen tieto täydentää päihdestrategian tietopohjaa, ja sitä hyödynnetään päihdestrategian valmistelussa.

Päihdestrategiasta on tarkoitus päättää kaupunginhallituksessa kesäkuun loppupuolella. Kyselyn tulokset julkistetaan samassa yhteydessä.

Yhteyshenkilöt

Helsingin päihdekyselyyn liittyvät kysymykset:

Vili Varjonen, erityissuunnittelija, hyvinvoinnin edistämisen palvelut, kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala, p. 040 3340782, vili.varjonen@hel.fi

Helsingin päihdestrategiaan liittyvät kysymykset:

Heidi Hagman, hyvinvoinnin edistämisen päällikkö, hyvinvoinnin edistämisen palvelut, p. 040 586 5959, heidi.hagman@hel.fi

Helsingin päihdetilanteen nopeisiin toimenpiteisiin liittyvät kysymykset:

Pia Pulkkinen, päihdepalvelujen päällikkö, sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala, p. 050 0702157, pia.pulkkinen@hel.fi

Minna Liimatainen, turvallisuus- ja valmiustiimin päällikkö, kaupunginkanslia, p. 040 4801788, minna.liimatainen@hel.fi

Yhteenveto tuloksista

Yhteenvedo tuloksista, aikuiset 1/3

AIKUISTEN NÄKEMYKSET - käyttö

- Aikuiset ovat havainneet asuinalueellaan viimeisten 12 kuukauden aikana yleisimmin alaikäisten tupakointia (61 %), sähkösavukkeiden käyttöä (55 %), alkoholin käyttöä (53 %) sekä nuuskan ja nikotiinipussien käyttöä (50 %).
- Aikuisista 63 % on sitä mieltä, että asuinalueella käytetään liikaa huumausaineita. Alkoholin liikakäyttöä asuinalueella on 44 %:n ja nikotiini- ja tupakkatuotteiden 39 %:n mielestä.

AIKUISTEN NÄKEMYKSET – myynti ja hankkiminen

- Aikuisista 29 % on havainnut asuinalueellaan viimeisten 12 kuukauden aikana alaikäisille huumausaineiden välittämistä. Alkoholin välittämistä on havainnut 12 % ja muiden pähteiden osalta alle 10 %.
- Tilanteita, joissa myyjä ei ole tarkastanut nuorelta näyttävän alkoholin ostajan ikää on havainnut 9 % ja tupakka- ja nikotiinituotteiden ostajan ikää 8 %.
- Seitsemän kymmenestä on sitä mieltä, että päihtyneelle alkoholin myyntiin tulee suhtautua nykyistä tiukemmin kaupoissa, huoltoasemilla ja kioskeissa. Kuusi kymmenestä tiukentaisi myyntiä ravintoloissa.

Yhteenveto tuloksista, aikuiset 2/3

AIKUISTEN NÄKEMYKSET – pelko- ja häirintätilanteet

- Aikuisista 69 % on pelännyt kadulla tai muulla julkisella paikalla kohtaamiaan päihtyneitä henkilöitä.
- Päihtyneen henkilön ahdistelua tai häirintää taloyhtiössä tai lähiympäristössä (pihapiirissä) on kokenut 44 %.
- Ahdistelua tai sanallista häirintää kadulla tai muulla julkisella paikalla on kokenut 42 % aikuisista.
- Sanallisten kuvausten perusteella pelkoa aiheuttaa aggressiivinen ja sekava käytös ja ennakoimattomuus. Häirintä on huutelua, lähinnä uhkailua ja pelottelua tai rahan tai tupakan pummaamista. Esille tulee myös fyysistä uhkaa ja väkivaltaa.

AIKUISTEN NÄKEMYKSET – huoli läheisistä ja omasta tilanteesta ja avunsaanti

- Aikuisista 34 % on ollut viimeisten 12 kuukauden aikana huolissaan läheisensä päihteiden käytöstä ja/tai rahapelaamisesta. Eniten huolissaan ollaan alkoholin käytöstä.
- Neljä viidesosaa huolissaan olevista aikuisista tietää, mistä voi saada apua läheiselleen.
- Omasta päihteiden käytöstä ja/tai rahapelaamisesta huolissaan olevia on 11 %. Huoli koskee lähinnä tupakan- ja nikotiinituotteiden ja alkoholin käyttöä.
- Omaan tilanteeseen avunsaannista on tietoinen lähes yhdeksän kymmenestä.

Yhteenveto tuloksista, aikuiset 3/3

AIKUISTEN NÄKEMYKSET – päihdepalvelut

- **Sosiaali- ja terveydenhuollon vastaanotolla on kysytty eniten tupakka- ja nikotiinituotteiden käytöstä (50 %) ja alkoholin (47 %) käytöstä. Huumausaineiden käytöstä on kysytty 29 %:lta.**
- **Sosiaali- ja terveydenhuollon vastaanotolla neuvontaa tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttöön on annettu 6 %:lle ja alkoholinkäyttöön 5 %:lle.**
- **Helsingissä ei vastaajien mielestä saa kovin helposti tukea päihteiden käytön vähentämiseen tai lopettamiseen.**
- **Tietoa vähentämisen ja lopettamisen tukipalveluista on saatavissa paremmin.**

AIKUISTEN NÄKEMYKSET – päihdepalvelujen vaikutus asuinalueen turvallisuuteen

- **Aikuista 30 % arvioi, että päihdepalveluiden lisääminen omalle asuinalueelle parantaisi alueen turvallisuutta. 34 % on sitä mieltä, ettei tilanne muuttuisi. Samoin 34 %:a kokee, että alueen turvallisuus vähenisi.**
- **Eteläisellä ja keskisellä asuinalueella ollaan vahvimmin sitä mieltä, että päihdepalvelujen lisääminen vähentäisi turvallisuutta.**
- **Helsingissä tehtävä ehkäisevä päihdetyö on aiemmin tuttua 35 %:lle kyselyyn vastanneista aikuisista.**

Yhteenveto tuloksista, 15-17-vuotiaat 1/2

NUORTEN NÄKEMYKSET - käyttö

- Nuorten mielestä omalla asuinalueella käytetään eniten liikaa sähkösavukkeita (61 %), nikotiinipusseja (53 %), alkoholia (52 %) ja tupakkaa (48 %).
- Näiden käyttöä alaikäisillä nuoret myös näkevät eniten (sähkösavukkeet 85 %, alkoholi 81 %, nikotiinipussit 77 %, savukkeet 73 %)
- Nuuskaa ja kannabista arvioidaan käytettävän ja on nähty käytettävän jonkin verran.
- Muita huumausaineita omalla asuinalueella käytetään liikaa 37 % mielestä ja alaikäisten käyttöä on havainnut 34 % nuorista.
- Ilokaasun osuus on pienin sekä liiallisen käytön että käytön havaintojen näkökulmasta.

NUORTEN NÄKEMYKSET – myynti ja hankkiminen

- Noin joka viides nuorista on nähnyt alaikäiselle myytävän nikotiinipusseja viimeisen 12 kuukauden aikana kaupassa, kioskissa tai huoltoasemalla.
- Lähes yhtä suuri osuus on nähnyt alkoholin, savukkeiden ja sähkösavukkeiden myyntiä.
- Alkoholin, nikotiinipussien, sähkösavukkeiden ja savukkeiden hankkiminen tai välittäminen on nuorten havaintojen mukaan kohtalaisen yleistä. Näistä havaintoja on reilusti yli puolella nuorista.
- Vapejen välittämistä/hankkimista alaikäiselle on havainnut 40 % nuorista.
- Lähes yhtä suuri osuus nuorista on havainnut kannabiksen (39 %) tai nuuskan (37 %) välitystä/hankintaa alaikäisille.

Yhteenveto tuloksista, 15-17-vuotiaat 2/2

NUORTEN NÄKEMYKSET – pelko- ja häirintätilanteet

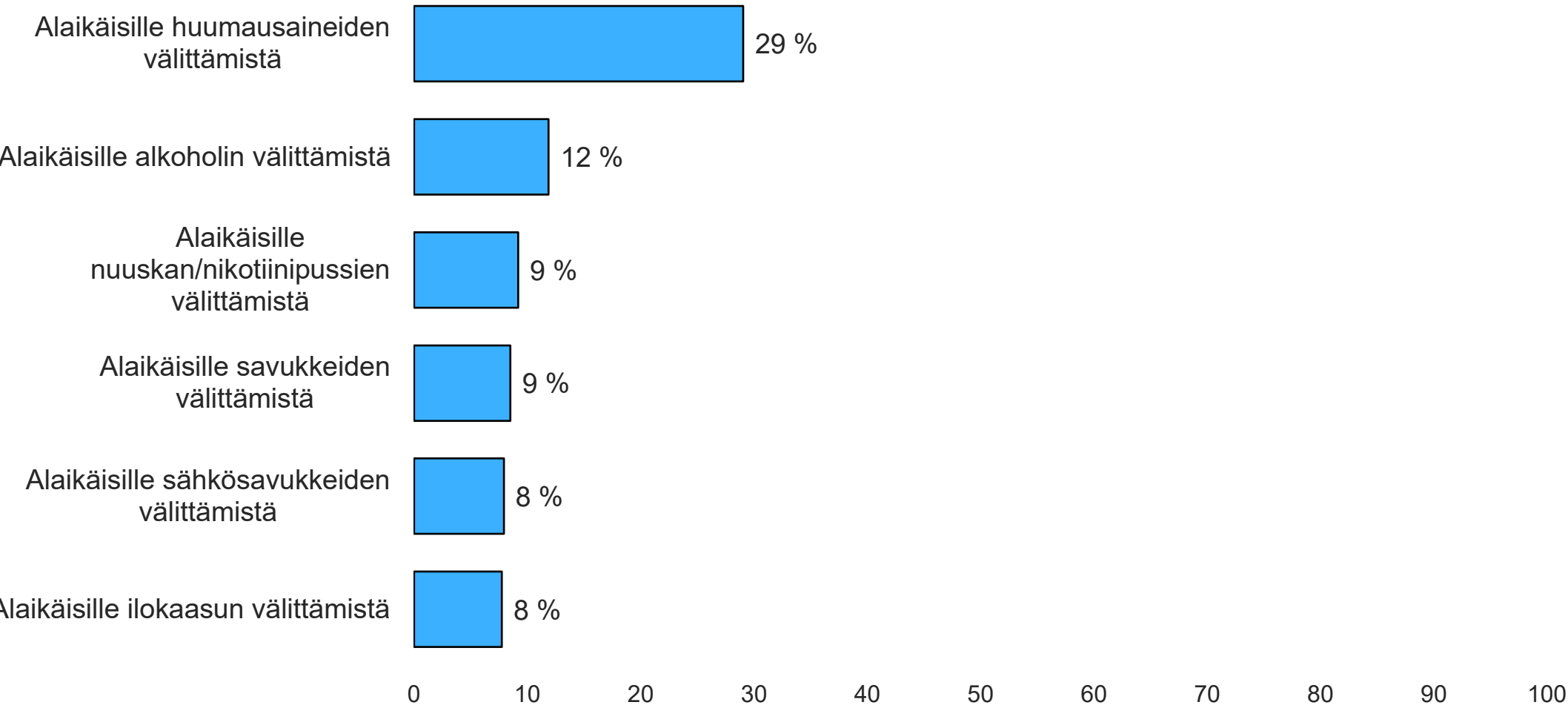
- Yli puolet nuorista on pelännyt kadulla tai muulla julkisella paikalla kohtaamiaan päihtyneitä henkilöitä.
- Päihtyneen henkilön ahdistelua tai häirintää julkisella paikalla on kokenut 38 % kyselyyn vastanneista nuorista.
- Nuorten kuvausten perusteella tilanteissa on sanallista ahdistelua, fyysistä ahdistelua tai tilanne itsessään tuntuu ahdistavalta ja pelottavalta, vaikka mitään konkreettista ei tapahtuisikaan.

NUORTEN NÄKEMYKSET – huoli läheisistä ja avunsaanti

- Nuorista 55 % on ollut viimeisten 12 kuukauden aikana huolissaan läheisensä päihteiden käytöstä ja/tai rahapelaamisesta.
 - Eniten huolissaan nuoret ovat alkoholin ja tupakka- ja nikotiinituotteiden käytöstä.
- Kaksi kolmasosaa huolissaan olevista nuorista tietää, mistä voi saada apua läheiselleen.
- Kodin ulkopuoliset aikuiset ovat kysyneet nuorilta eniten alkoholin (68 %), sähkösavukkeiden (62 %), savukkeiden (61 %), nikotiinipussien (54 %) ja nuuskan (49 %) käytöstä.
- Kannabiksen (36 %) tai muiden huumausaineiden (34 %) sekä ilokaasun (34 %) käytöstä on kysytty vähemmän.

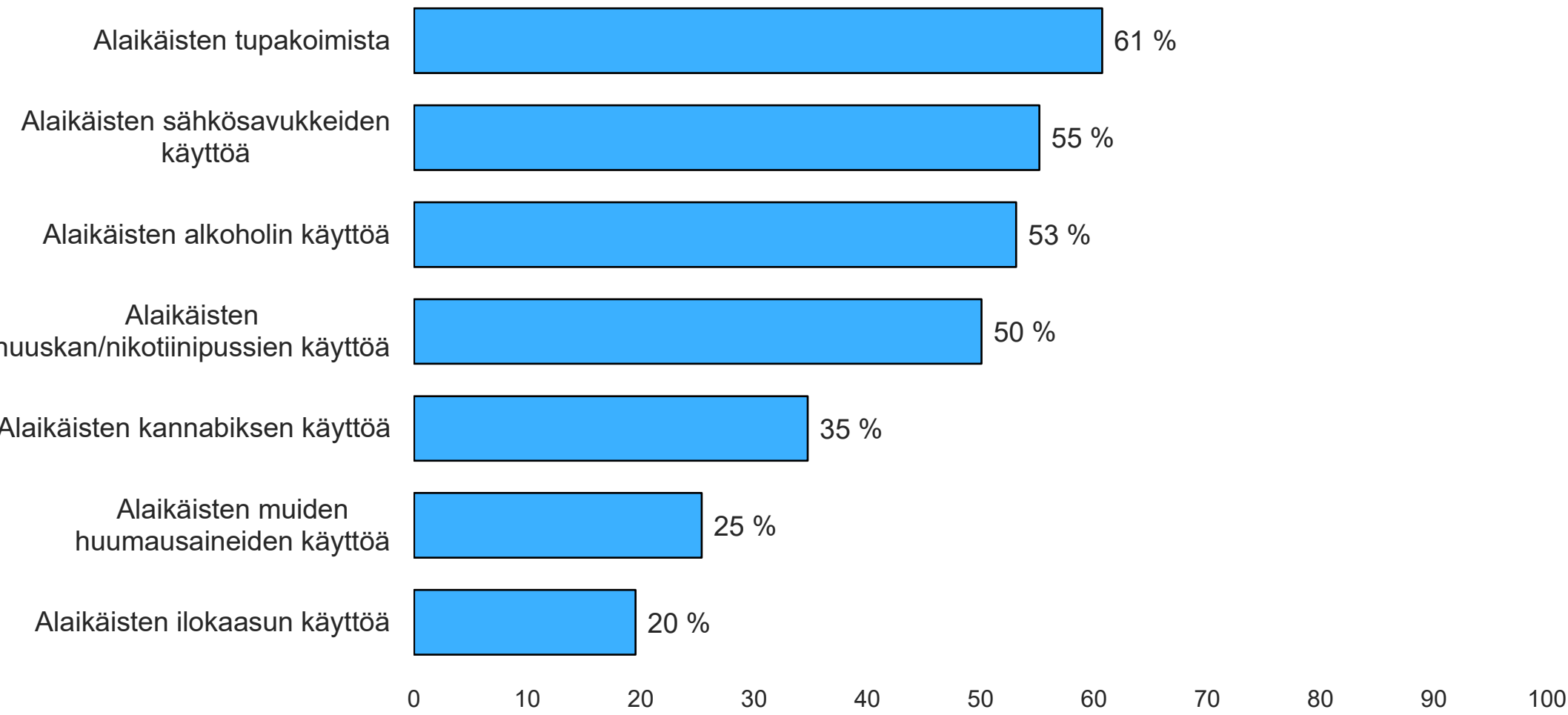
Tulosgrafiikka AIKUISET

Mitä seuraavista on havainnut asuinalueella viimeisten 12 kuukauden aikana

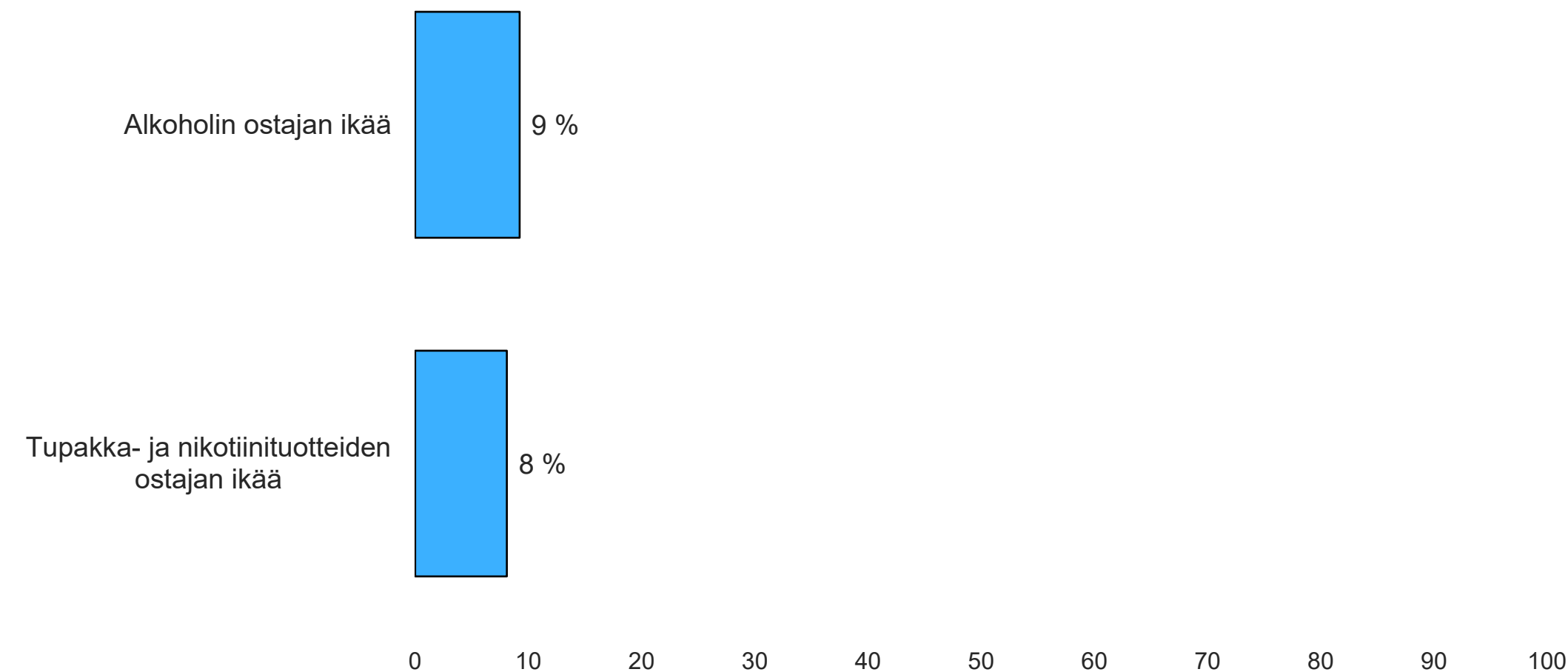
Kaikki vastaajat, aikuiset n=5600

On havainnut asuinalueella viimeisten 12 kuukauden aikana

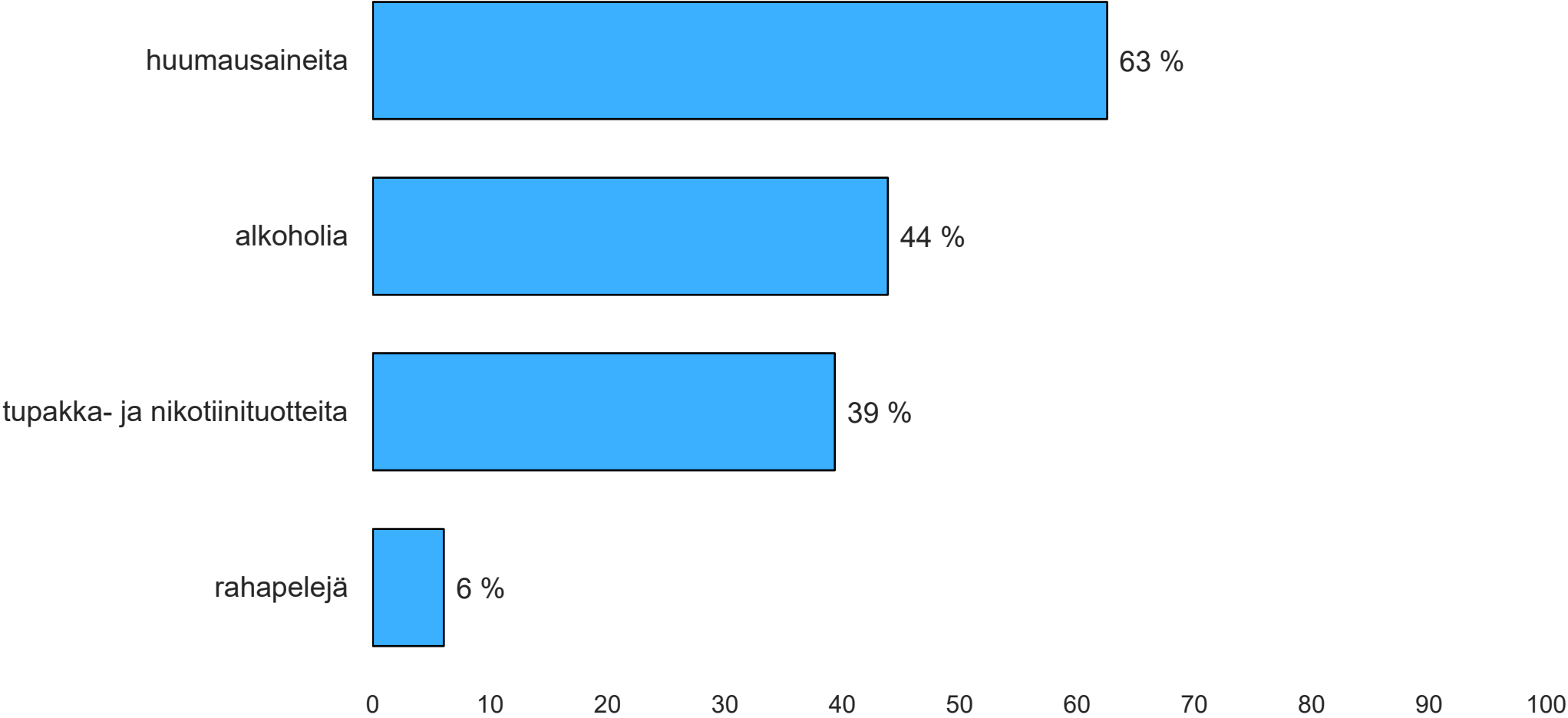

Kaikki vastaajat, aikuiset n=5600

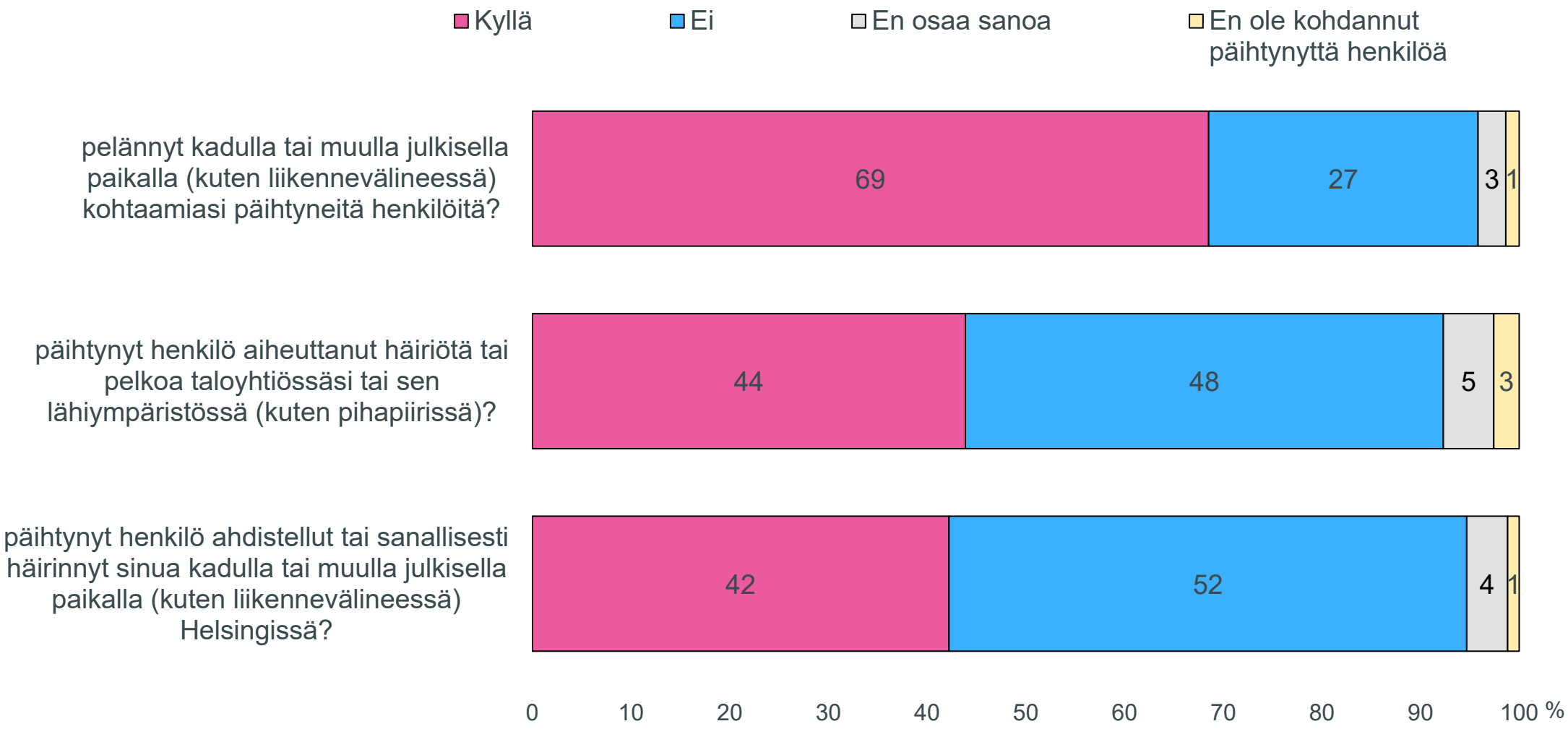
On havainnut Helsingissä viimeisten 12 kuukauden aikana tilanteita, joissa myyjä ei ole tarkistanut nuorelta näyttävän...

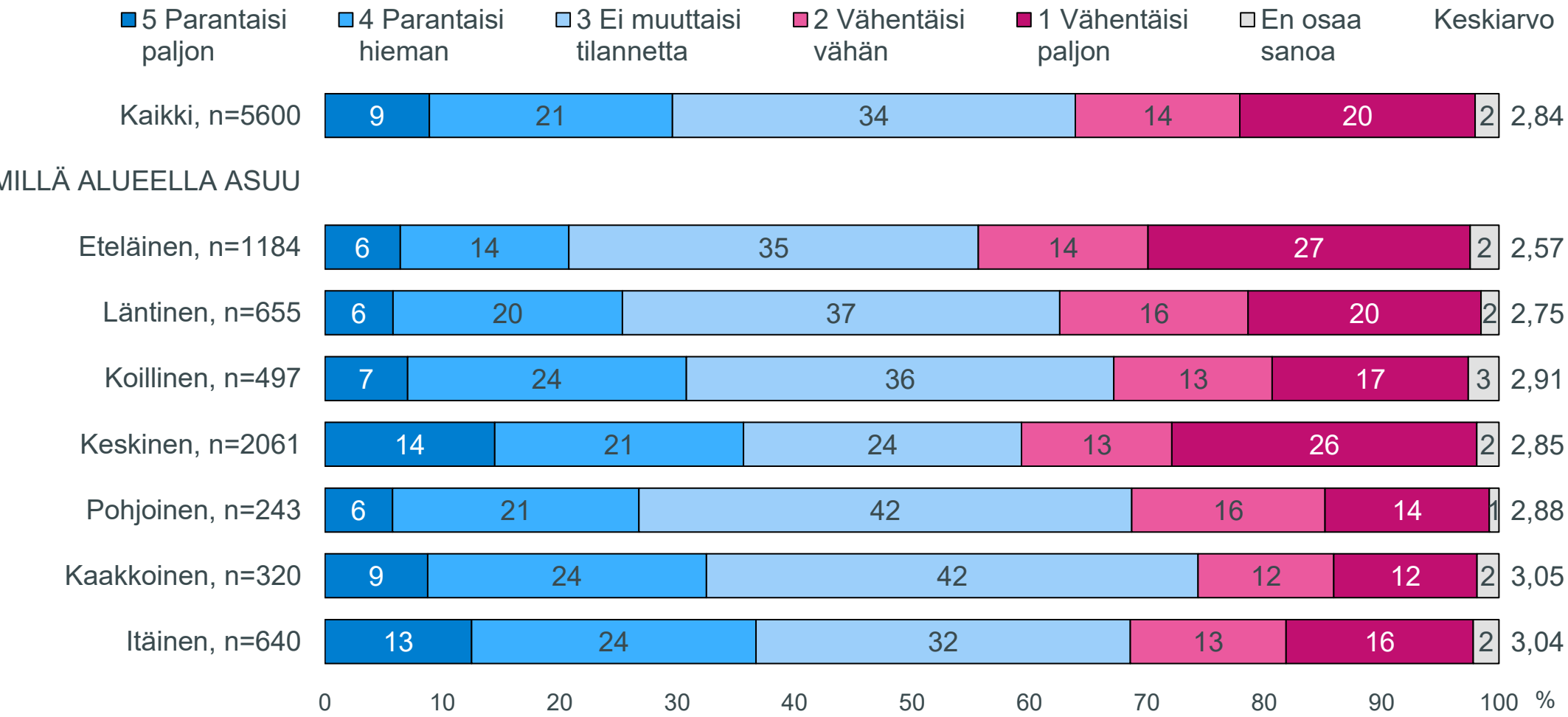
Käytetäänkö asuinalueella mielestäsi liikaa...

Onko viimeisen 12 kuukauden aikana ...

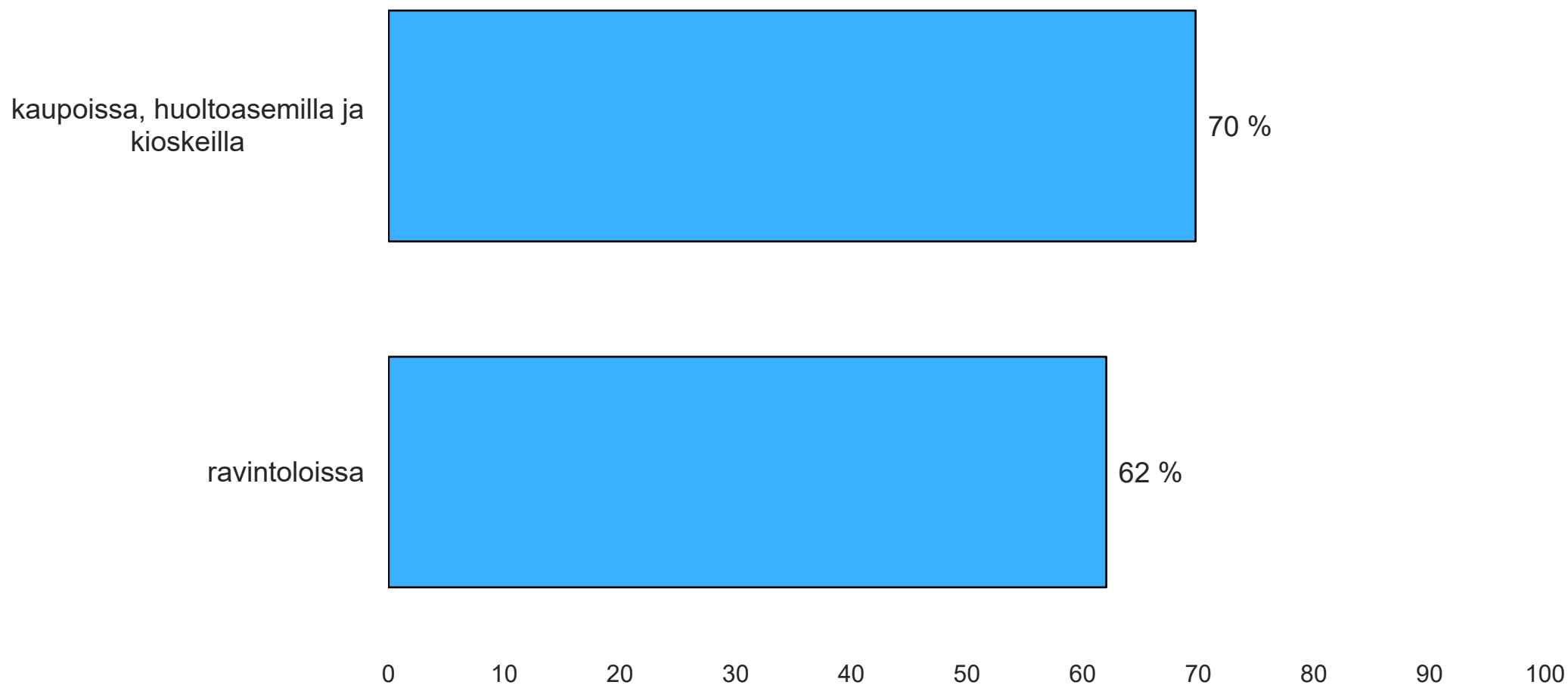

Miten päihdepalveluiden lisääminen asuinalueellesi mielestäsi muuttaisi alueen turvallisuutta?

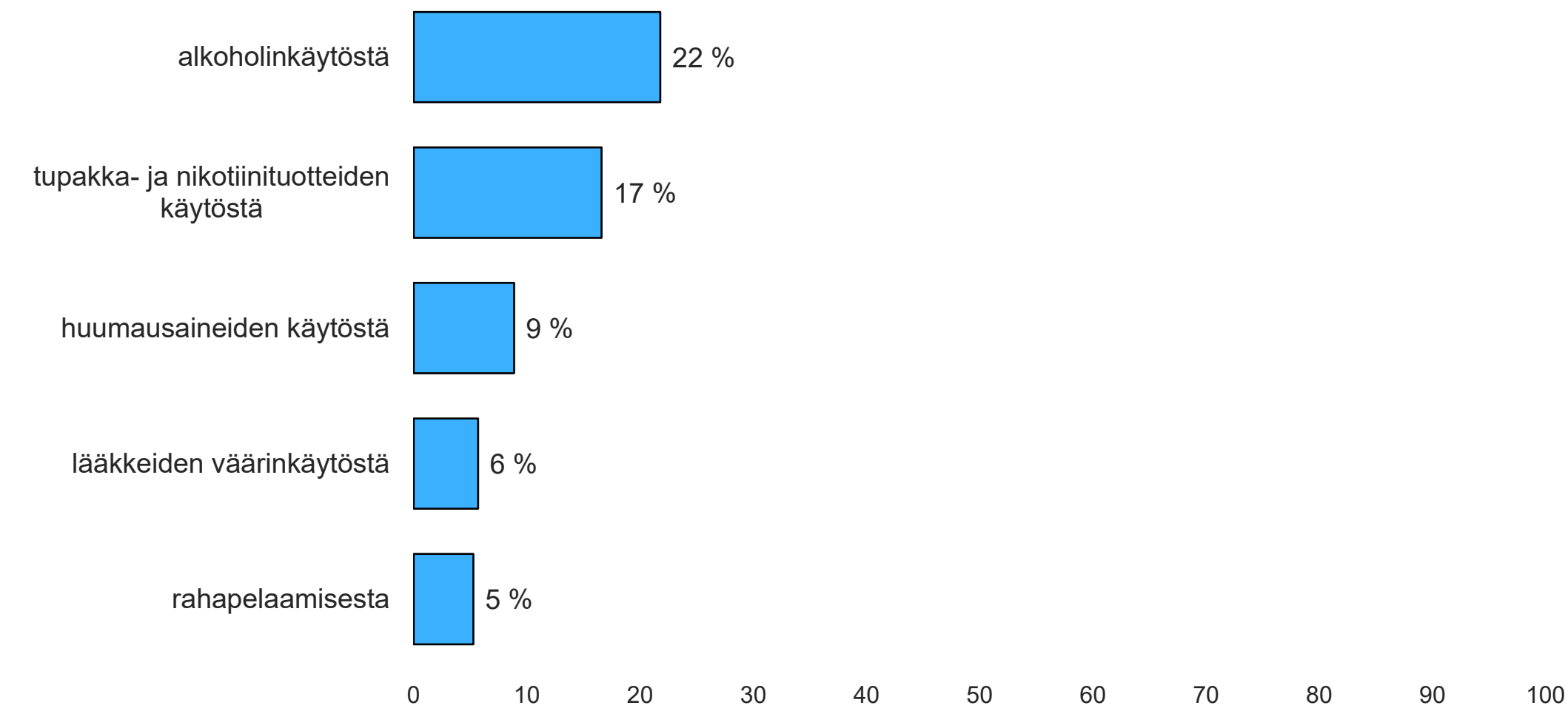

n=kaikki vastaajat

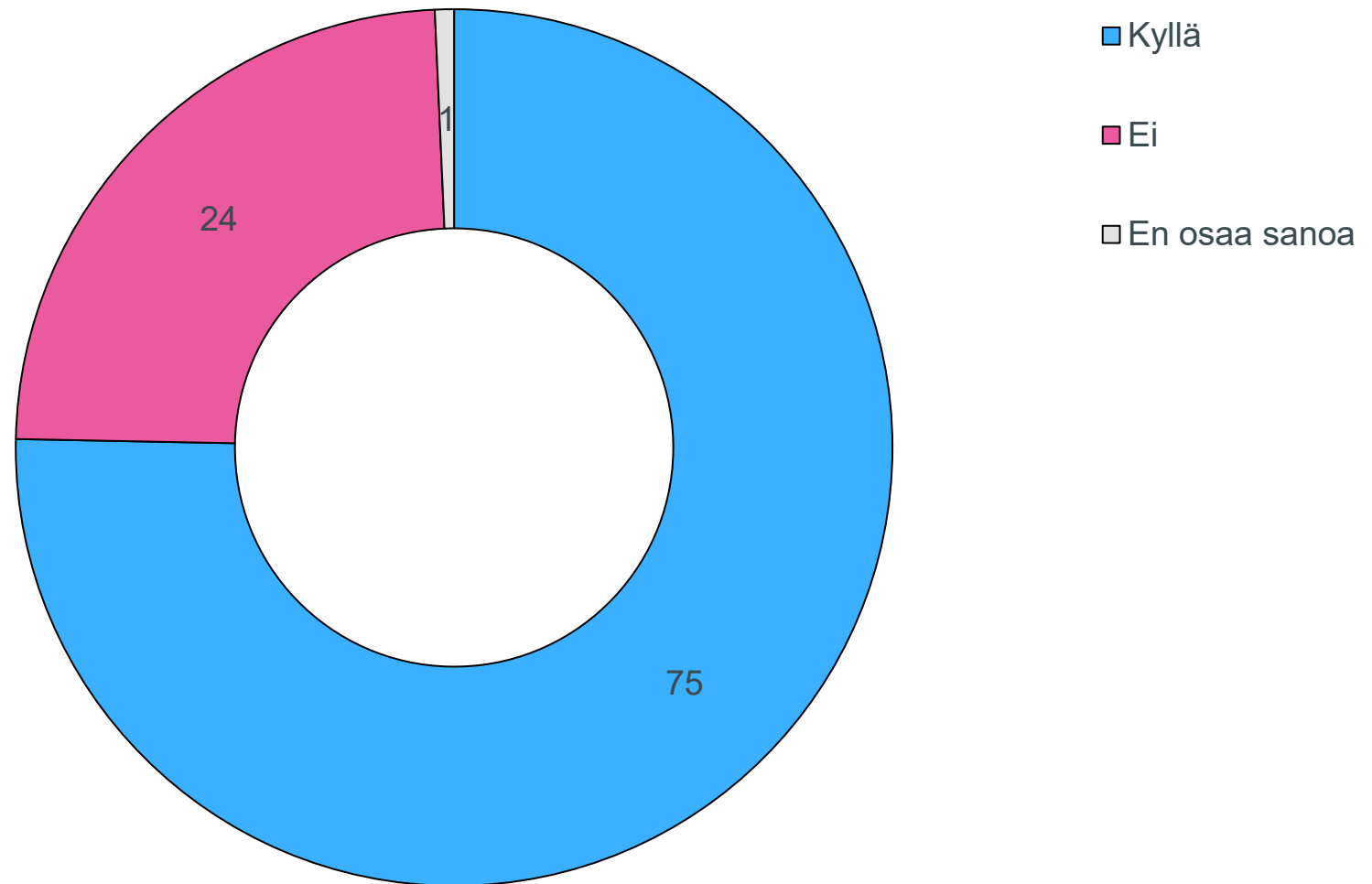
Tulisiko alkoholin myyntiin henkilölle, joka on selvästi päihtynyt, suhtautua nykyistä tiukemmin Helsingin ...

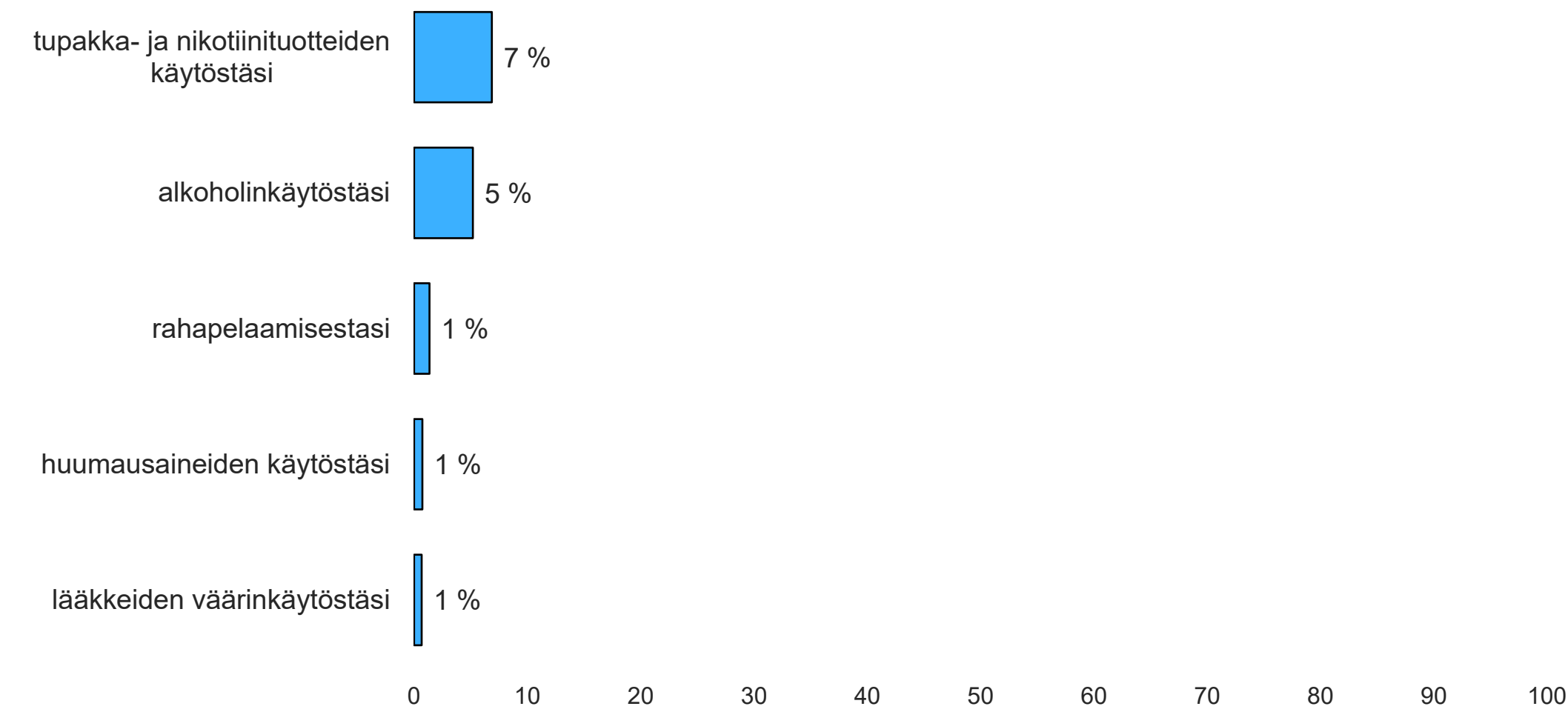
On ollut viimeisen 12 kuukauden aikana huolissaan läheisen...

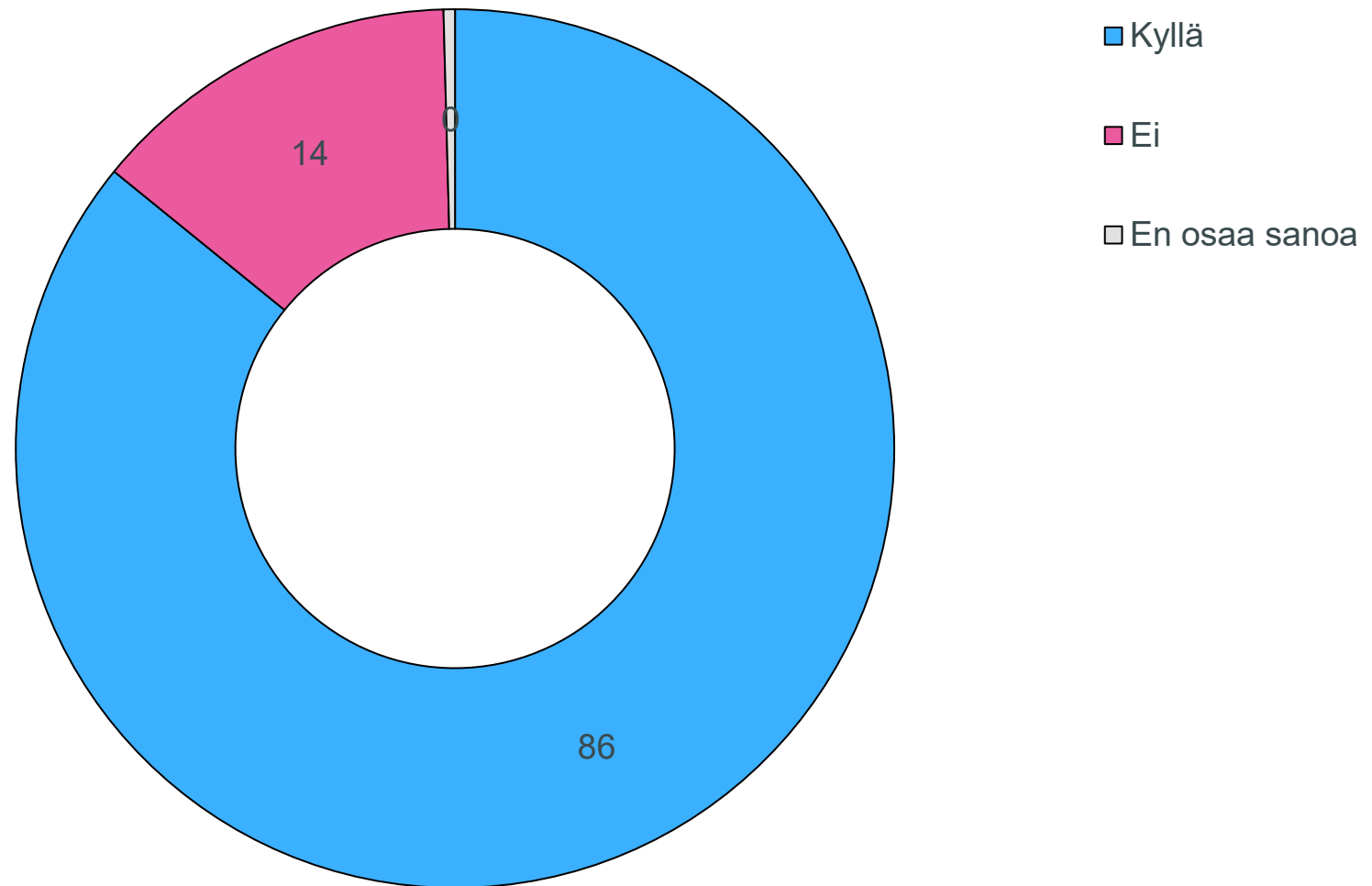
Tiedätkö, mistä voit saada apua läheisellesi?

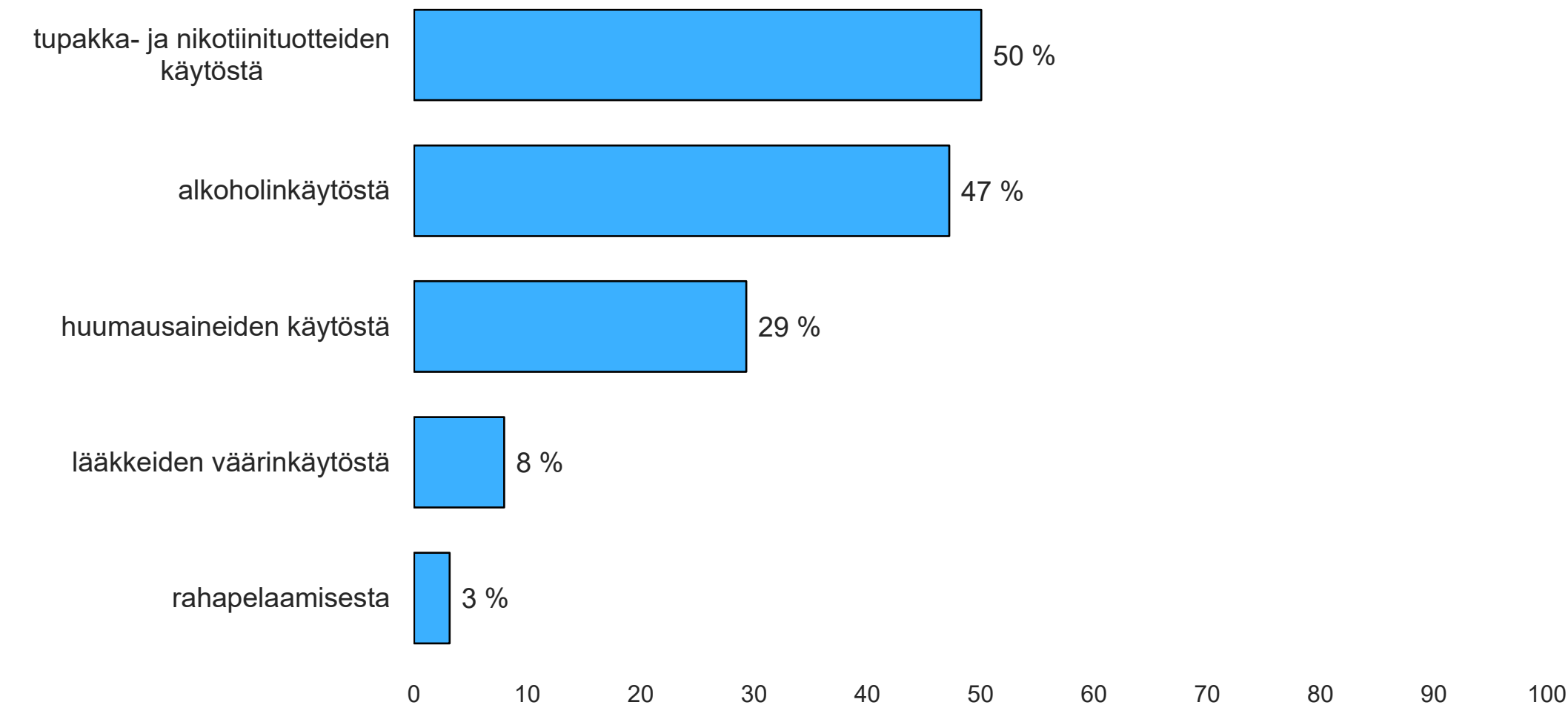
On ollut viimeisen 12 kuukauden aikana huolissaan omasta...

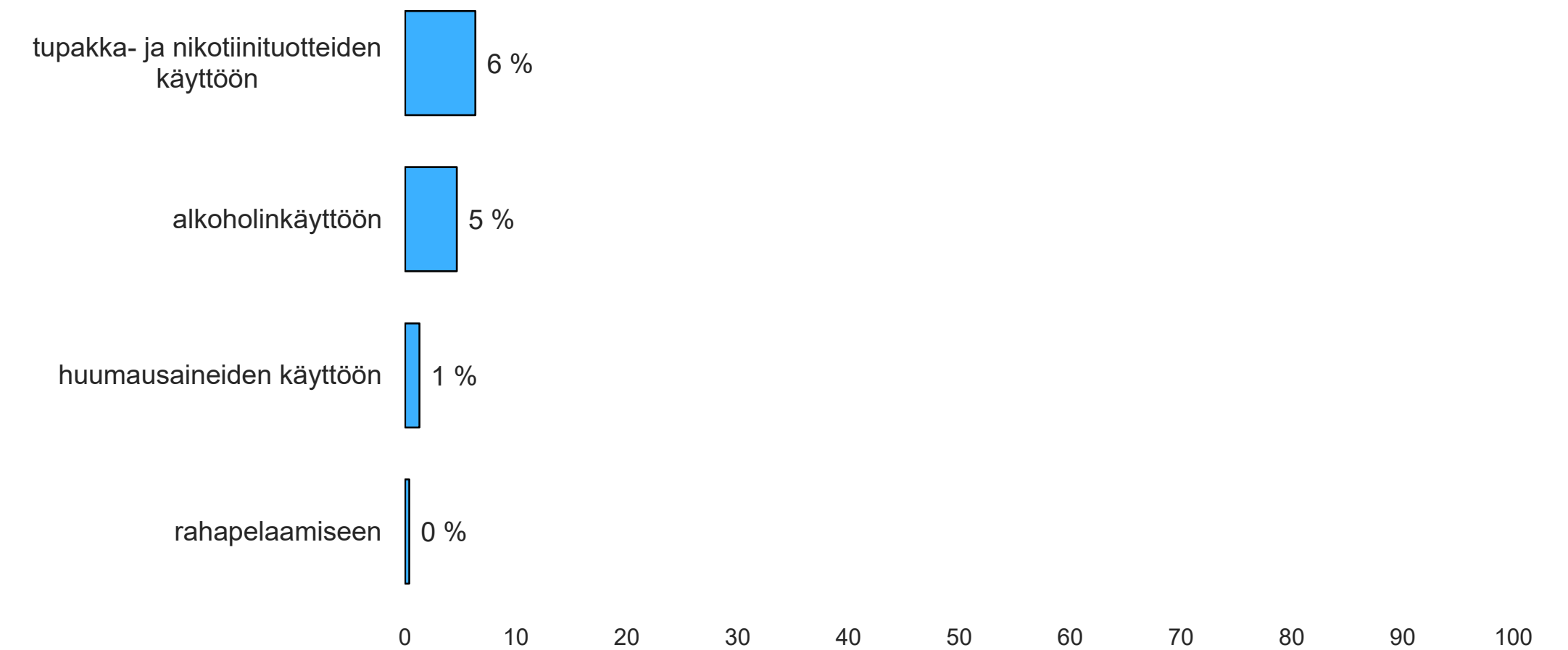
Tiedätkö, mistä voit saada apua?

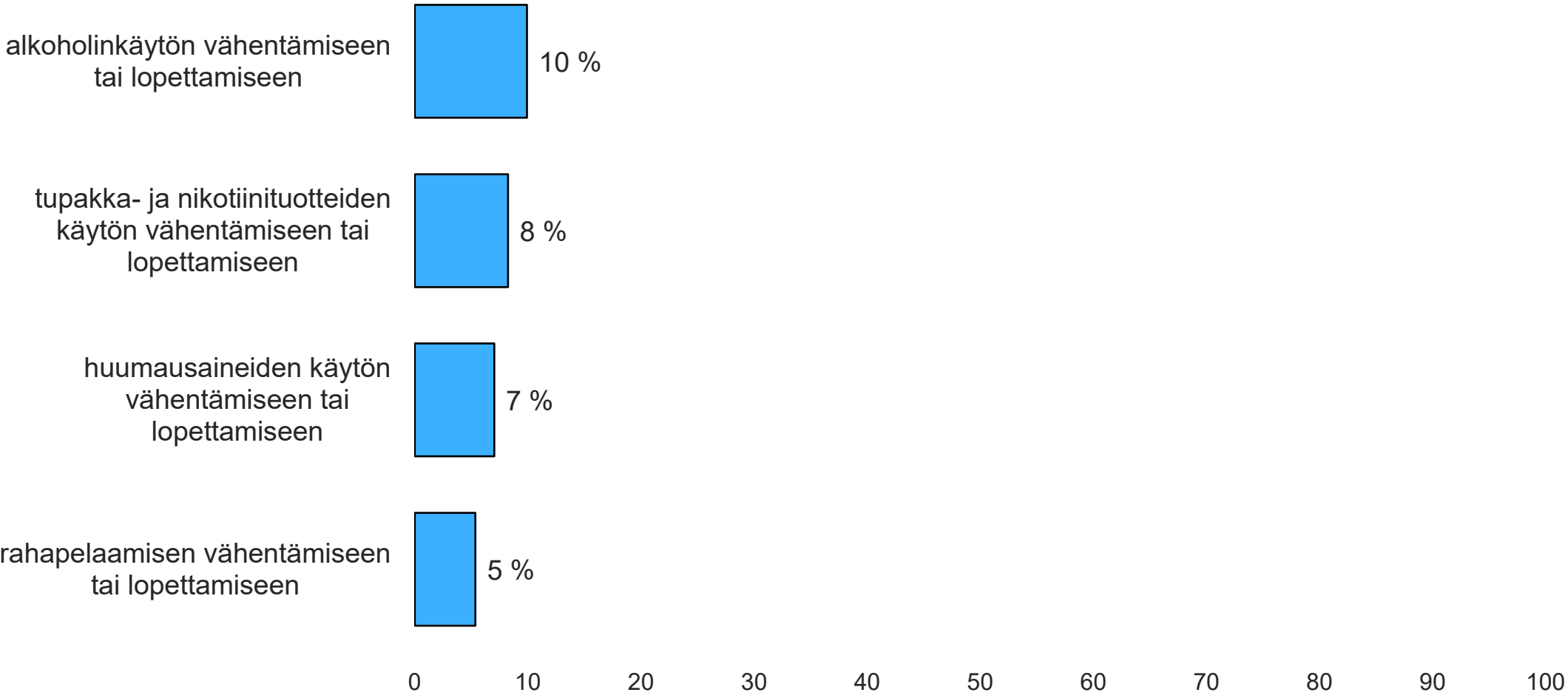
On kysytty viimeisen 12 kuukauden aikana sosiaali- ja terveydenhuollon (esim. sairaan- ja terveydenhoitajan, lääkärin) vastaanotolla ...

On viimeisen 12 kuukauden aikana annettu sosiaali- ja terveydenhuollon (esim. sairaan- ja terveydenhoitajan, lääkärin) vastaanotolla neuvontaa liittyen ...

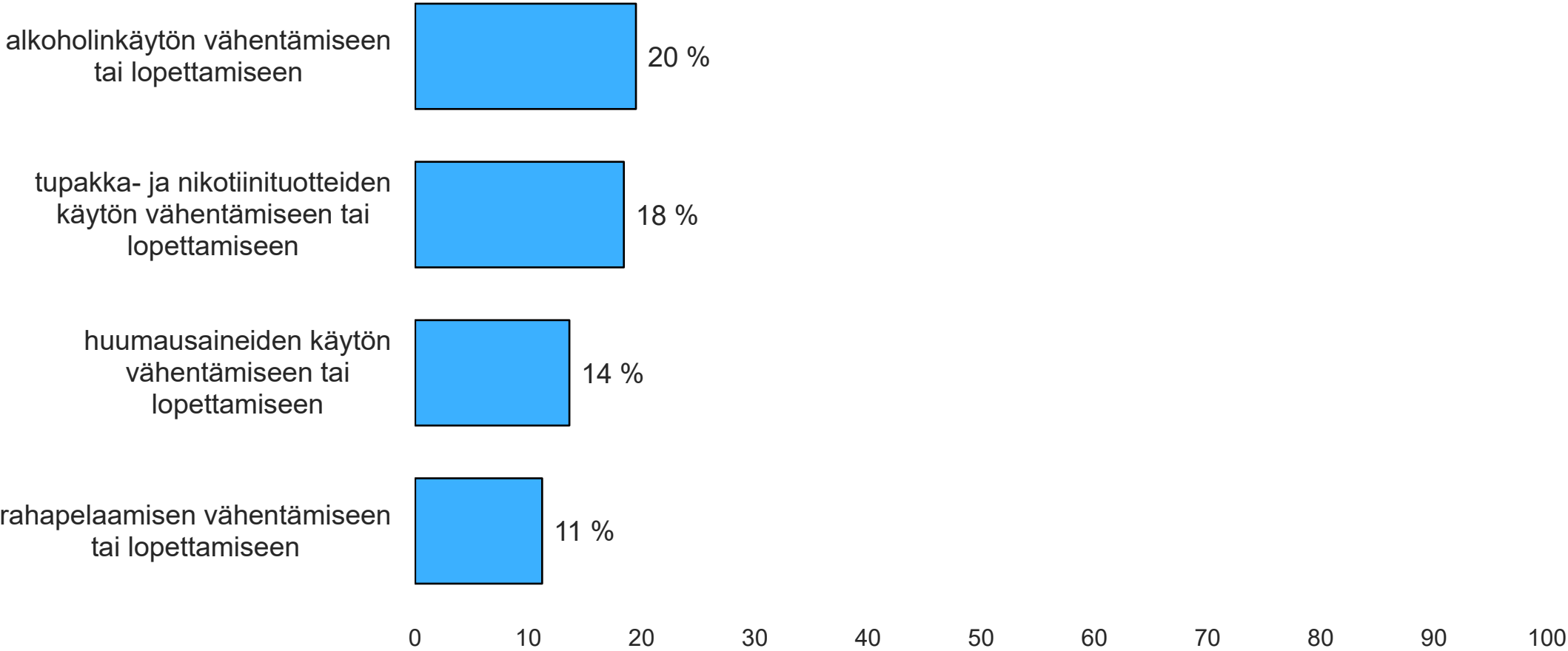

Saako Helsingissä mielestäsi helposti tukea...

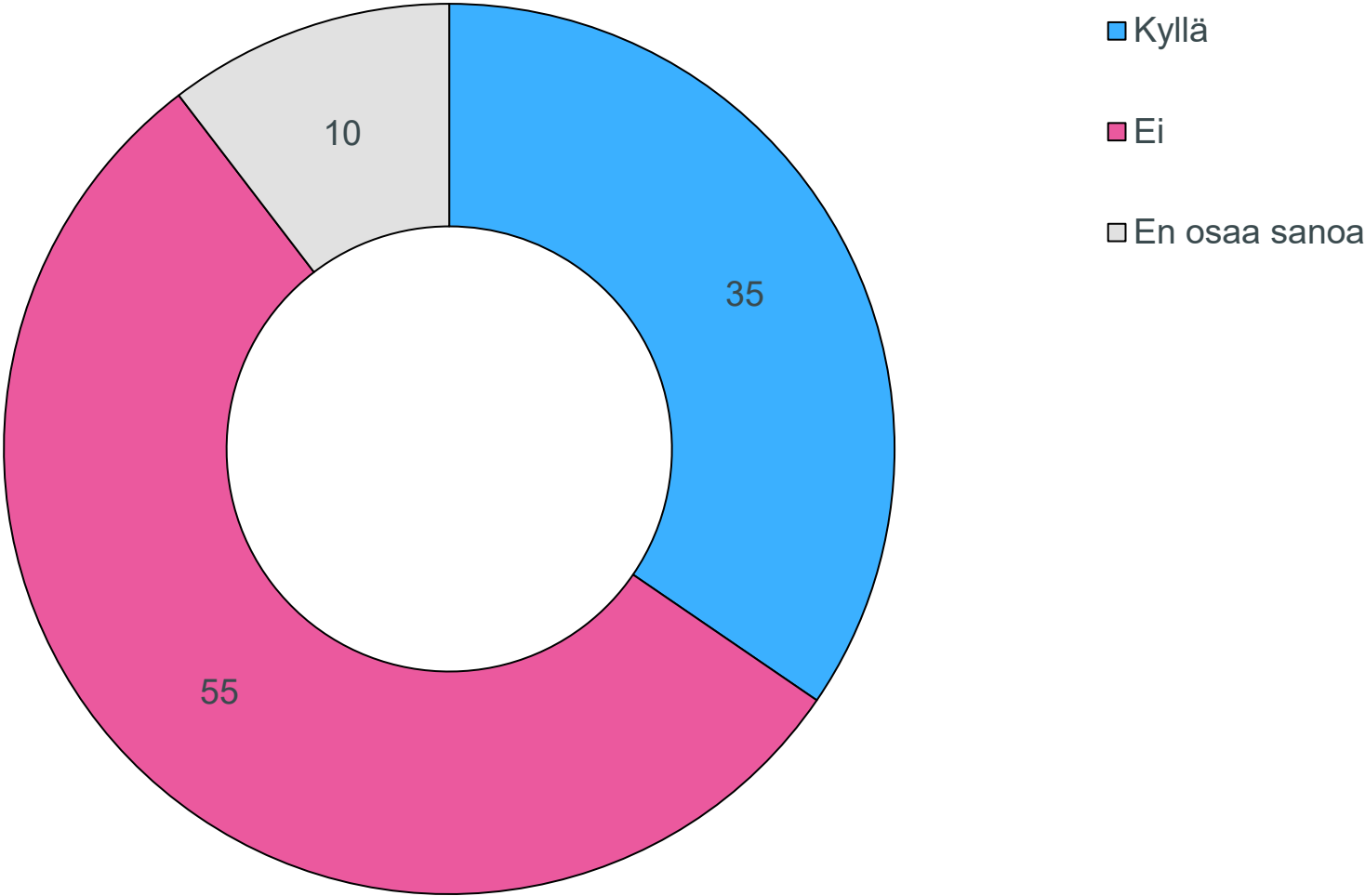

Kaikki vastaajat, aikuiset n=5600

Saako Helsingissä mielestäsi helposti tietoa seuraavista vähentämisen ja lopettamisen tukipalveluista (esim. terveyskeskuksen vastaanotolla, tiloissa tai verkossa)...

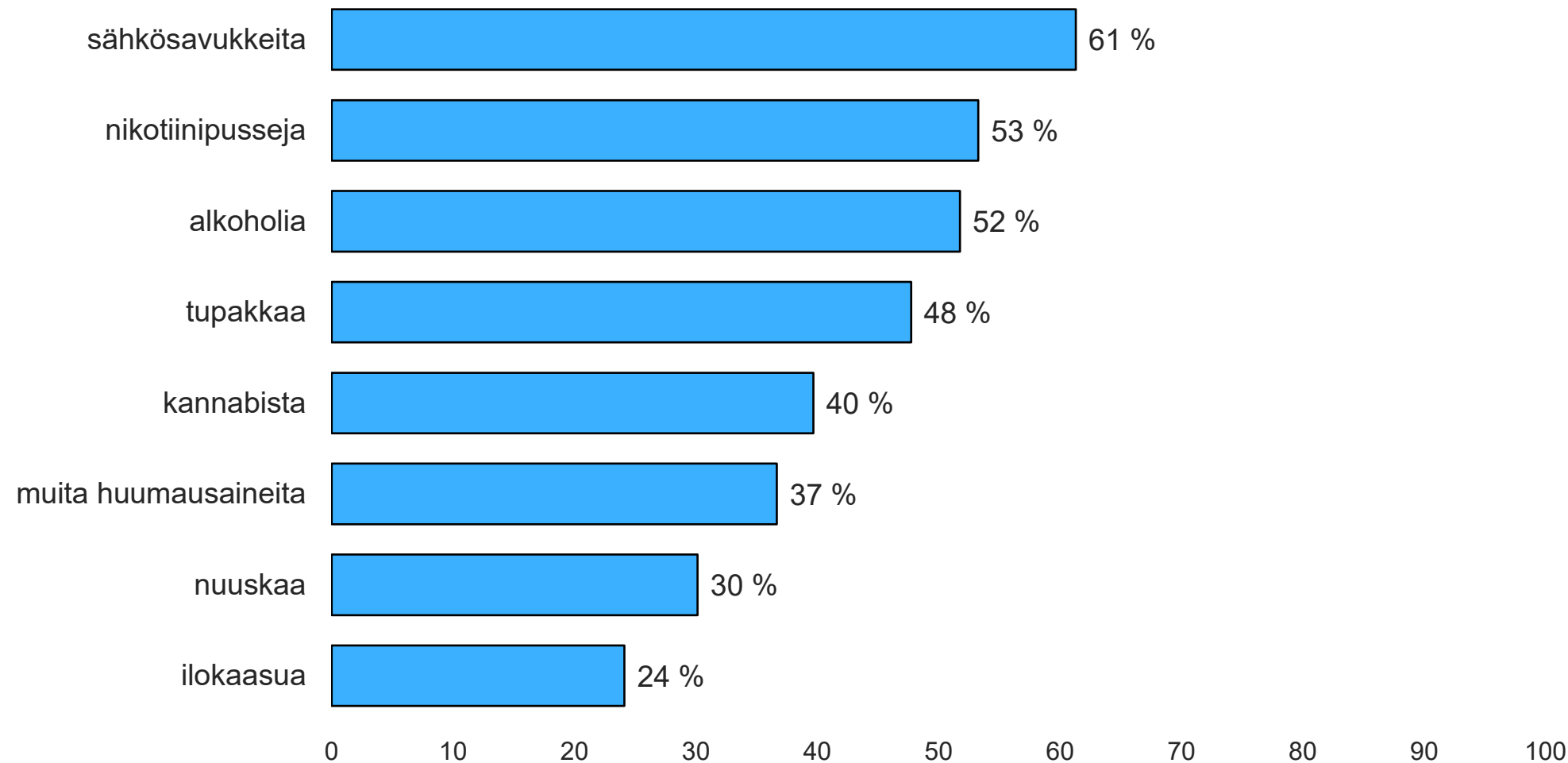

Onko Helsingissä tehtävä ehkäisevä päihdetyö aiemmin tuttua?

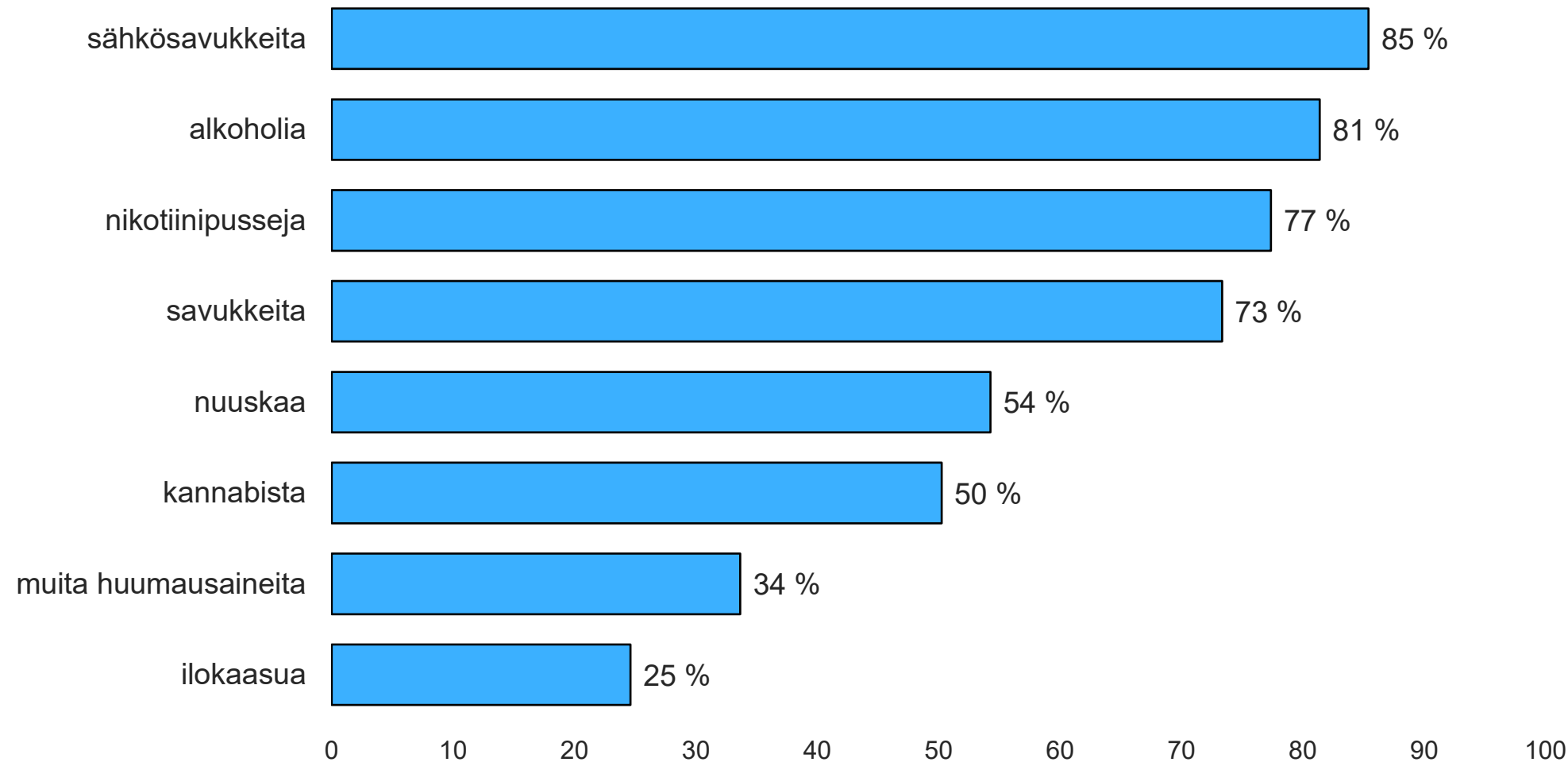
Tulosgrafiikka 15-17-vuotiaat

Käytetäänkö asuinalueella mielestäsi liikaa... 15-17-vuotiaat

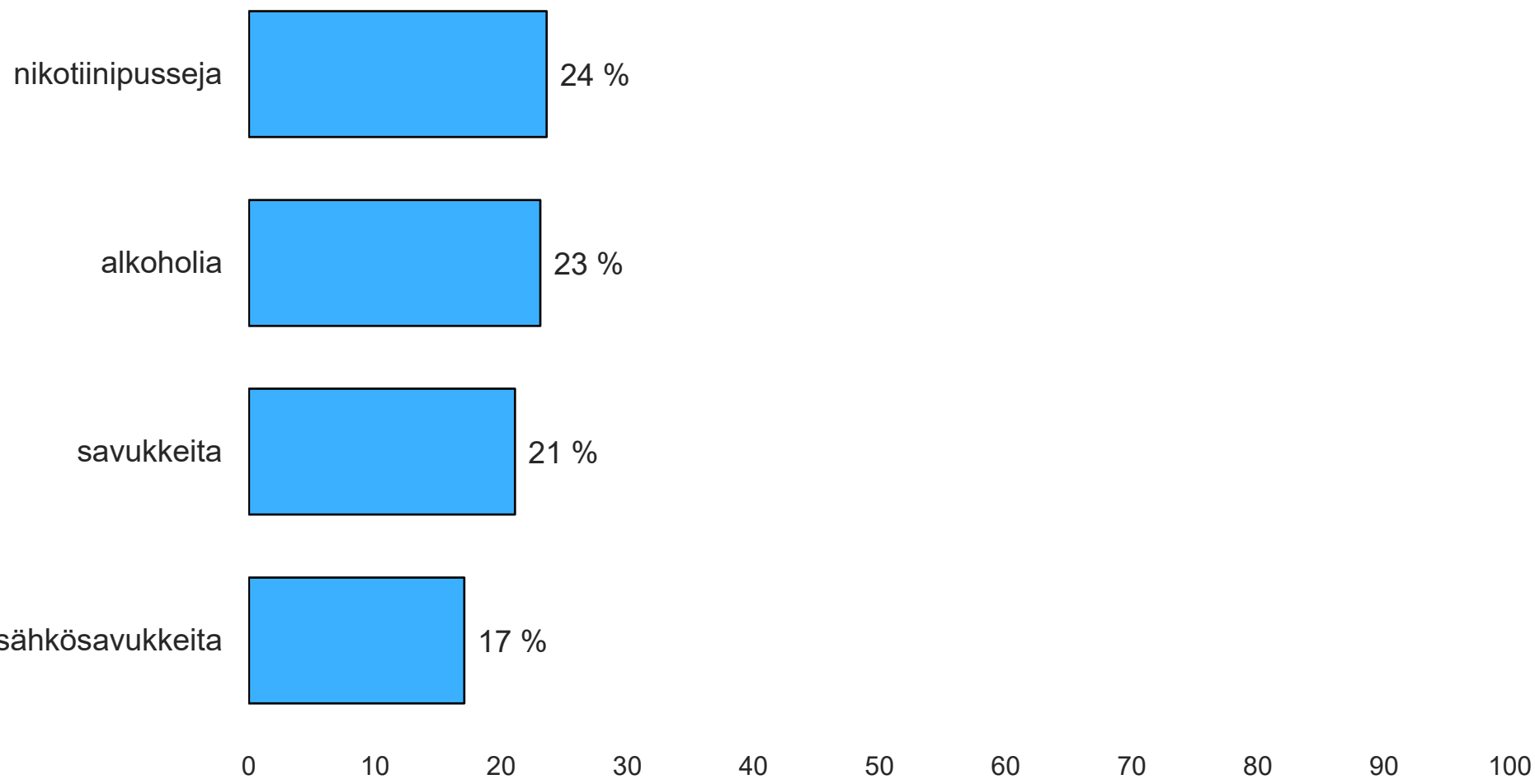
Kaikki vastaajat, 15-17-vuotiaat n=199

On nähnyt, että alaikäiset olisivat asuinalueellasi käyttäneet viimeisen 12 kuukauden aikana... 15-17-vuotiaat

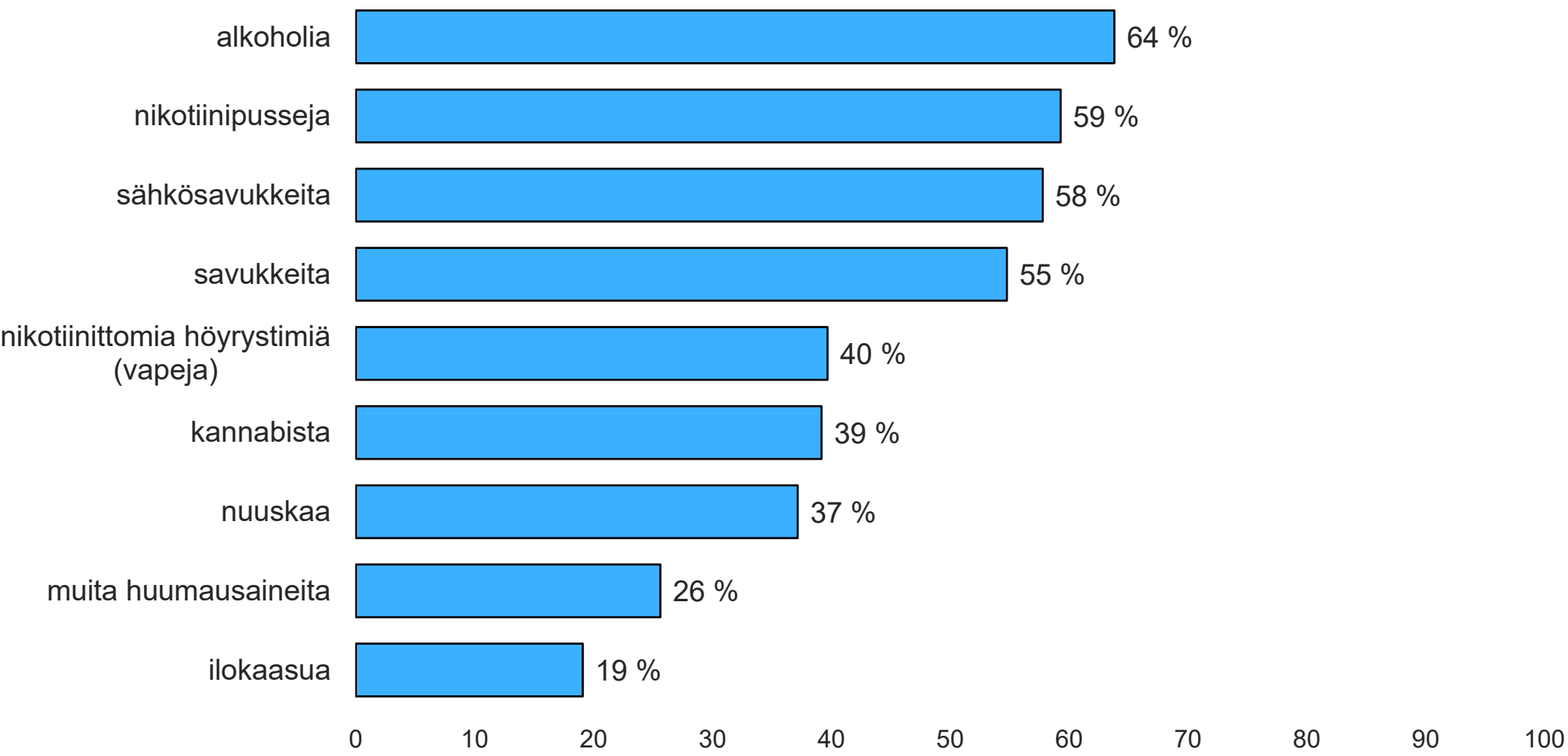

On nähnyt, että Helsingissä alaikäisille olisi myyty kaupassa, kioskissa tai huoltoasemalla viimeisen 12 kuukauden aikana...

15-17-vuotiaat

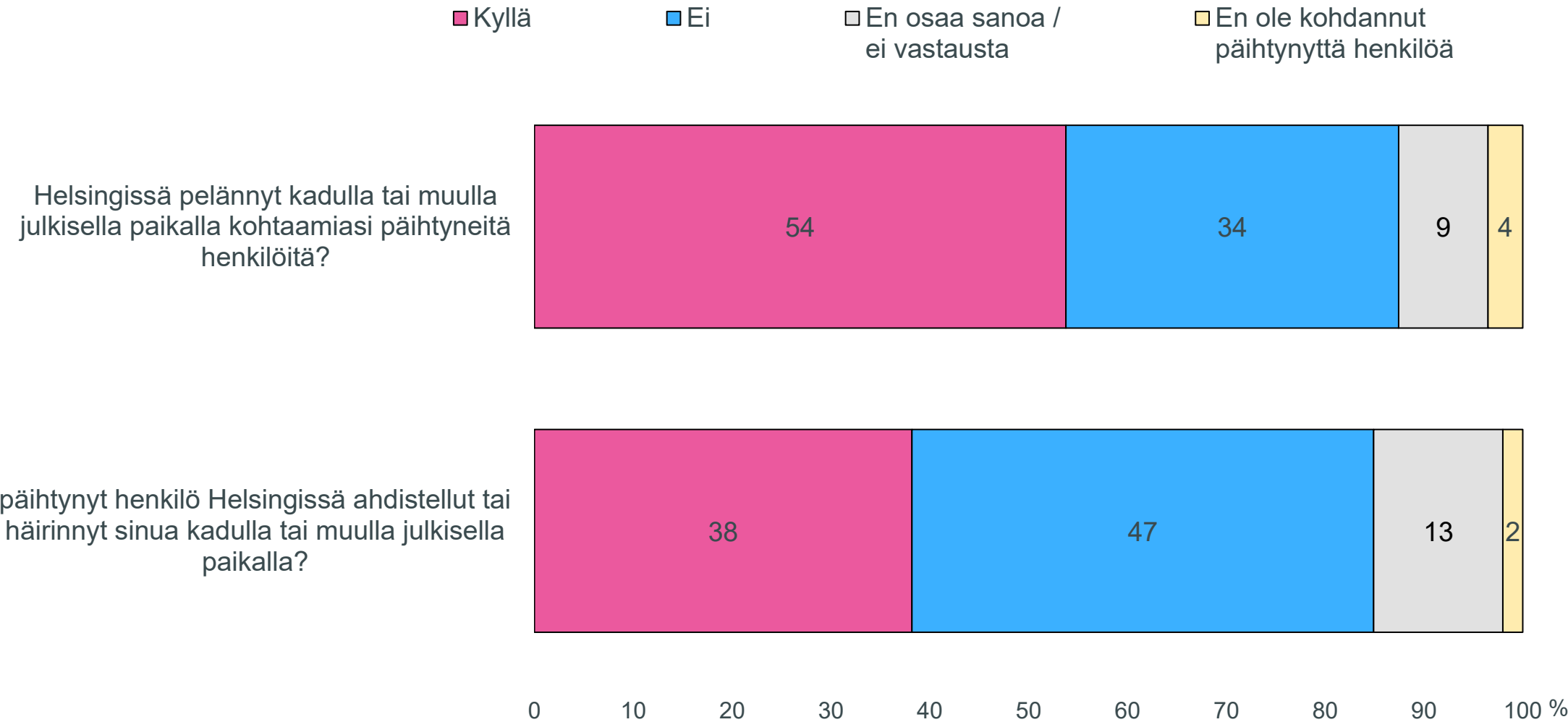

On nähnyt, että joku Helsingissä olisi hankkinut tai välittänyt alaikäisille viimeisen 12 kuukauden aikana... 15-17-vuotiaat

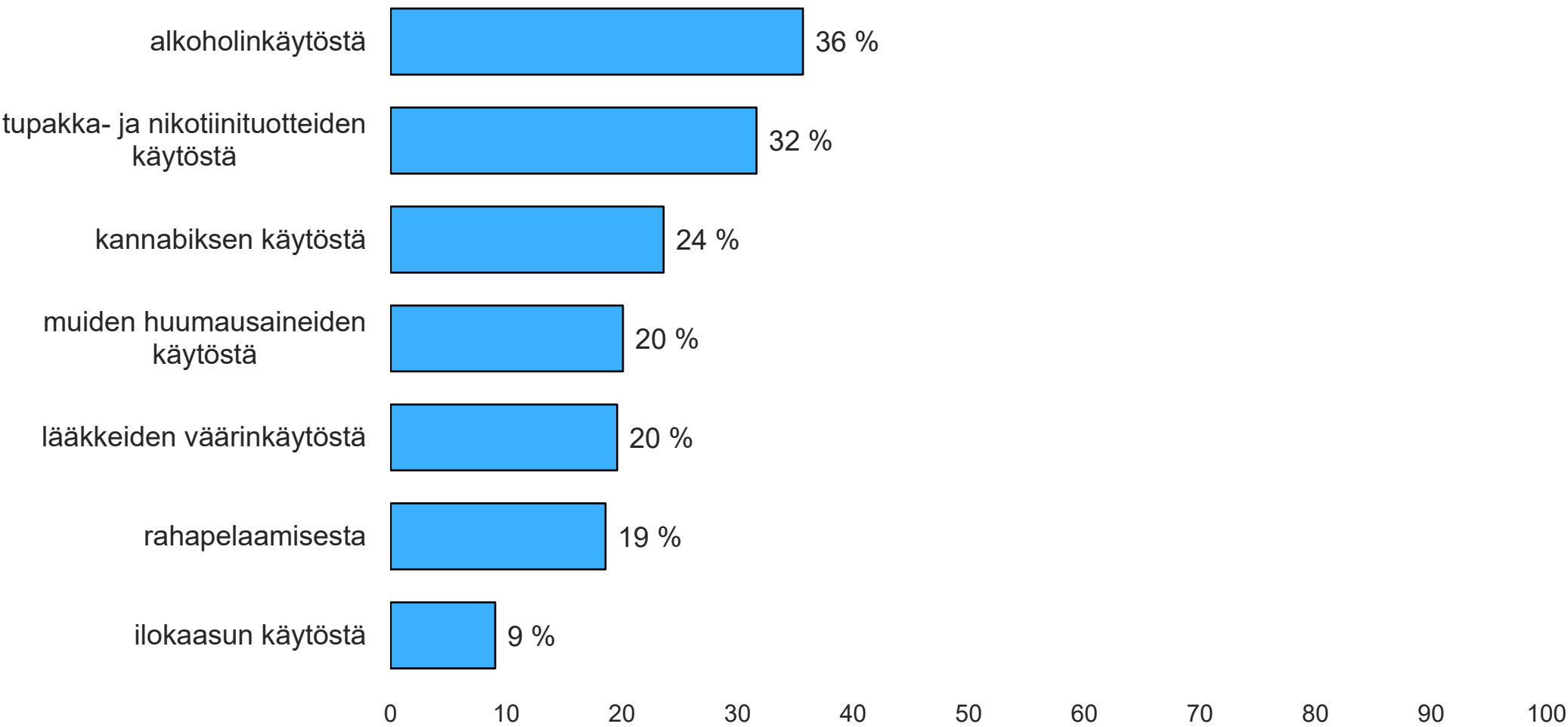
Kaikki vastaajat, 15-17-vuotiaat n=199

Onko viimeisen 12 kuukauden aikana ... 15-17-vuotiaat

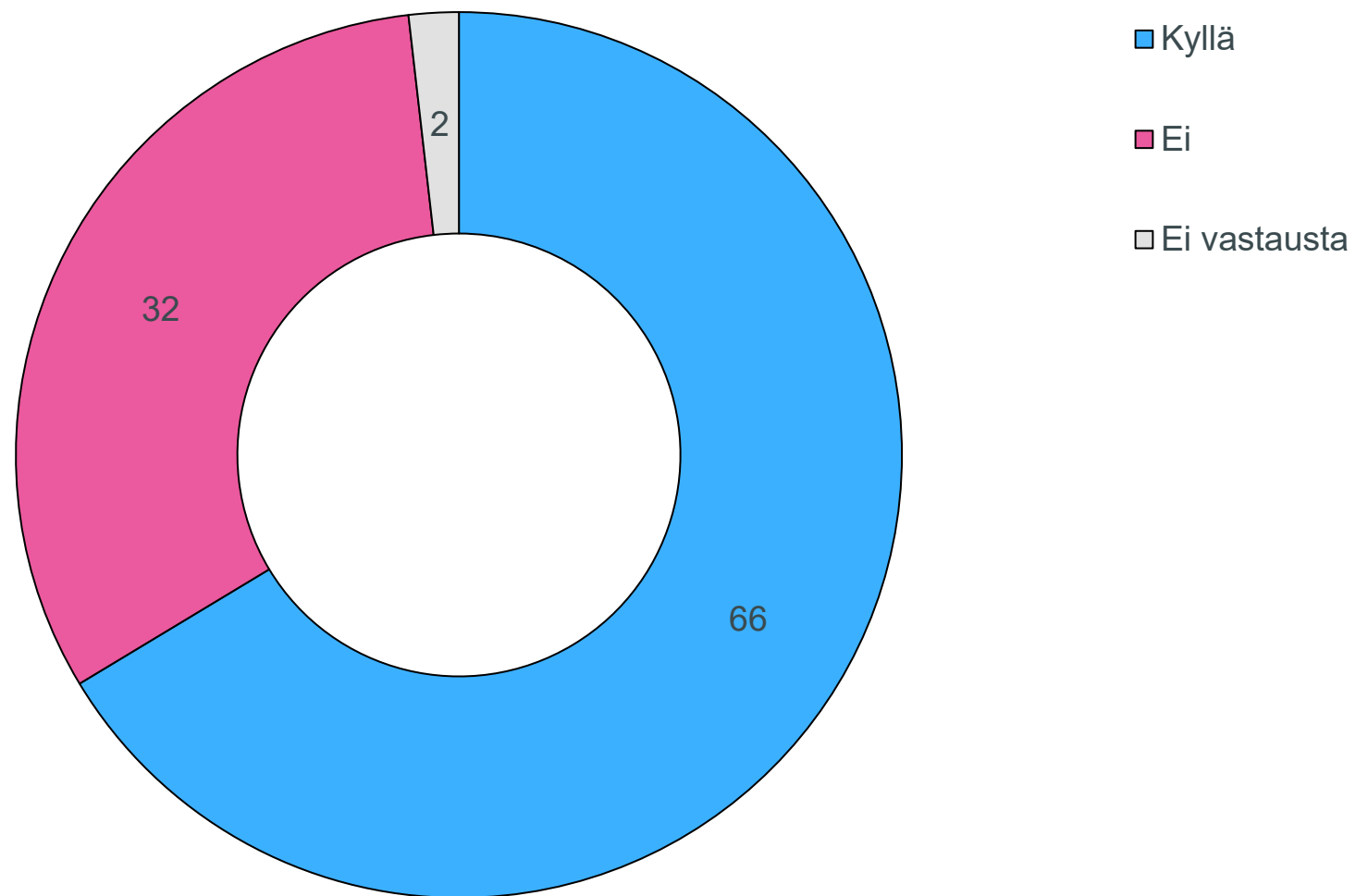
On ollut viimeisen 12 kuukauden aikana huolissaan läheisen...

15-17-vuotiaat

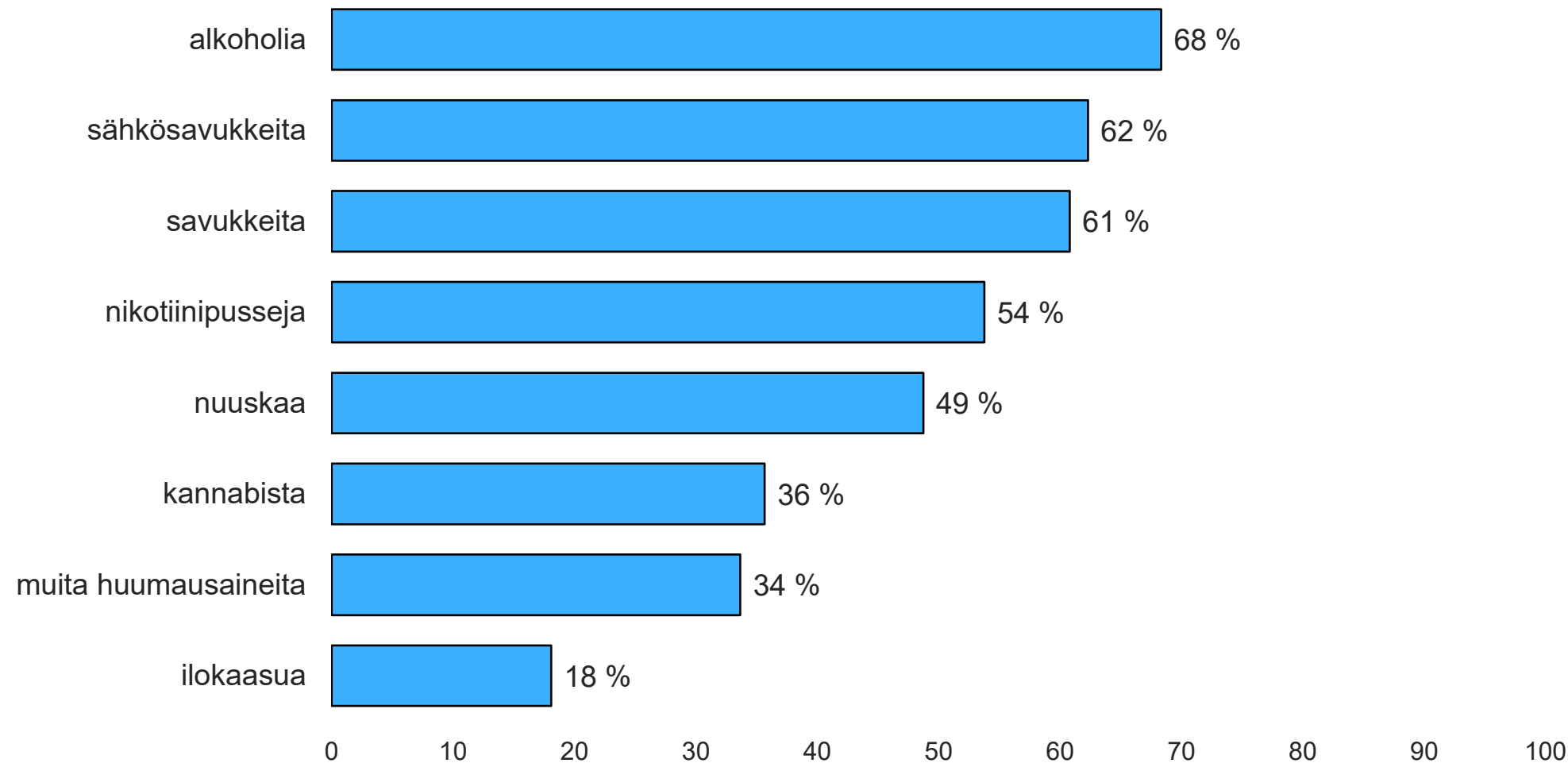

Kaikki vastaajat, 15-17-vuotiaat n=199

Tiedätkö, mistä voit saada apua läheisellesi? 15-17-vuotiaat

Onko viimeisen 12 kuukauden aikana joku kodin ulkopuolinen aikuinen (esim. opettaja, kuraattori, terveydenhoitaja, nuorisotyöntekijä) kysynyt, oletko joskus kokeillut tai käyttänyt... 15-17-vuotiaat

Aluehavainnot

Aikuisilta kysyttiin ovatko viimeisten kuluneiden 12 kuukauden aikana nähneet huumeiden myyntiä, käyttöä ja käyttövälineitä (kuten huumeruiskuja).

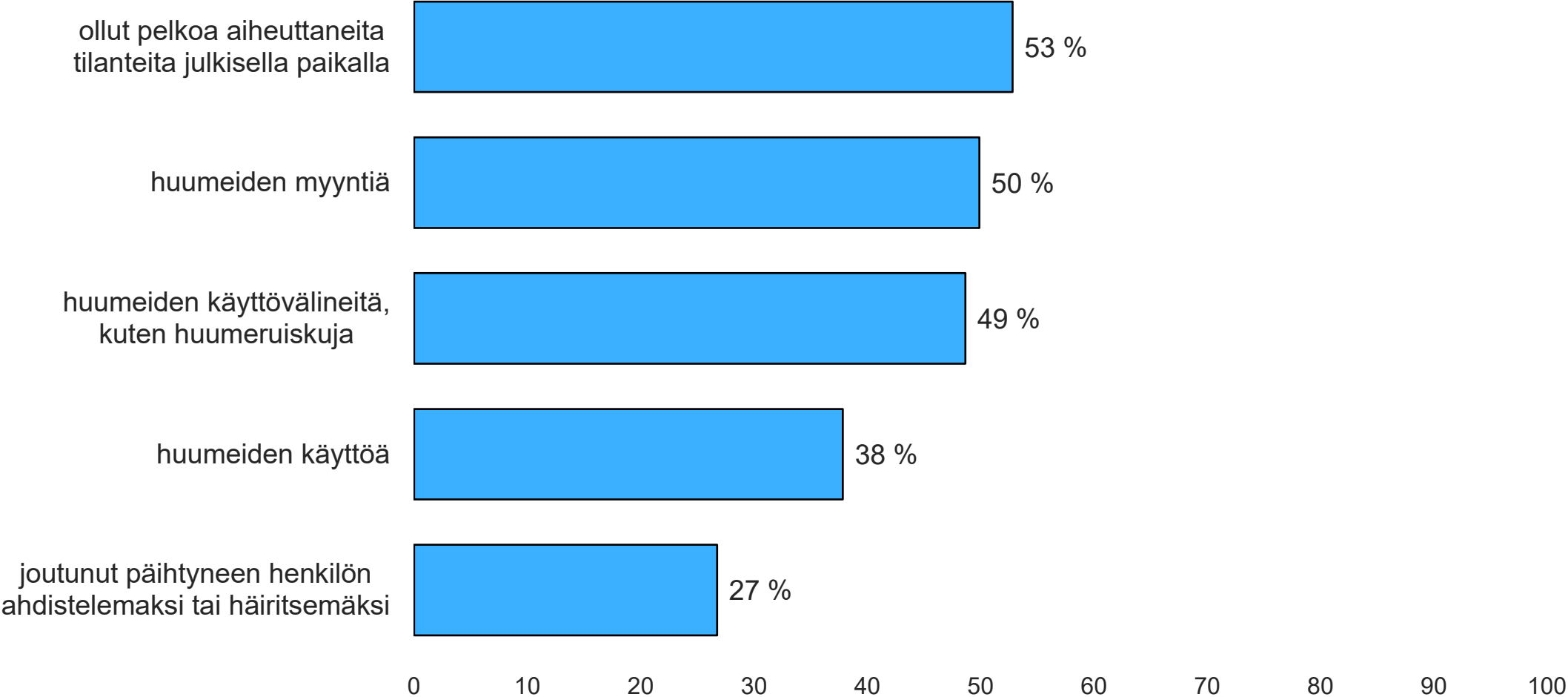
Aikuisilta sekä nuorilta (15-17-vuotiaat) kysyttiin havaintoja pelkoa aiheuttaneista tilanteista julkistella paikalla sekä siitä, missä on joutunut päihtyneen henkilön ahdistelemaksi tai häiritsemäksi. Vastaajilla oli mahdollisuus kuvata tarkemmin näitä tilanteita sanallisesti.

Havainnot pyydettiin merkitsemään kartalle. Kartalle oli mahdollista antaa yksi tai useampi havainto. Kysymyksestä pääsi eteenpäin antamatta havaintoja kartalle.

Seuraavissa karttakuvissa on esitetty Helsingin alueelle merkityt havainnot.

Yhteenvedoihin on koostettu sanallisten palauteiden päähavainnot. Sanallisten palautteiden yhteenvedoissa on hyödynnetty tekoälyä.

On havainnut tai kokenut seuraavaa – aikuiset, merkinnyt kyselyssä yhden tai useamman paikan karttaan

Yhteenveto – AVOIN PALAUTE, aikuiset

Kuvaile tilannetta: Pelkoa aiheuttaneet tilanteet, 4395 vastausta, AI-avusteinen analyysi

Pelkoa aiheuttavien tilanteiden kuvauksissa nousee esiin käytöksen luonne, jota kuvataan sekavan ja aggressiivisen ja ennakoimattomuuden yhdistelmänä.

Vastaajat kuvaavat usein, että pelko syntyy henkilöstä, jonka reaktiota ei voi mitenkään ennustaa.

Pelko perustuu myös konkreettisiin todellisiin tai läheltä piti tilanteisiin.

YHTEENVETOA KÄYTÖKSEN LUONTEESTA

- Sekava, arvaamaton, psykoosimainen käytös (849 mainintaa): käytös, jossa toisen reaktiota on mahdoton ennustaa.
- Aggressiivinen tai uhkaava käytös (740)
- Sanallinen huutelu, kiroilu ja mekkala (724): Kovaääninen huutelu, solvaus, mekkala julkisilla paikoilla.
- Fyysinen väkivalta, käsiksi käyminen ja töniminen (624): Konkreettinen väkivalta tai sen välitön uhka.
- Uhkailu (tappouhkaukset, ase, veitsi) (407): Sanalliset tappouhkaukset, veitsellä uhkailu.
- Joukot ja porukat (ryhmä päihtyneitä) – (377): koetaan erityisen pelottavana.
- Lapsiin, perheeseen tai vanhuksiin kohdistuva tilanne (298): E erityisen voimakkaaksi koettu, kun lapsi tai vanhus on mukana.

YHTEENVETOA KÄYTÖKSEN LUONTEESTA

- Seuraaminen / takaa kävely / lähestyminen (152).
- Varkaus, ryöstö ja omaisuuteen kohdistuva uhka (111): esim. Reppu, lompakko tai puhelin yritetty viedä.
- Huumekauppa ja diilerit (55).
- Aggressiivinen rahan/tupakan pummaaminen, kerjääminen (46).
- Huumeiden julkinen käyttö (piikitys, polttaminen) (39).
- Käyttövälineet: ruiskut ja neulat maassa, leikkipuistossa, koulun pihalla (45).
- Seksuaalinen ahdistelu, iskeminen, huorittelu (25).
- Rasistinen huutelu / vihapuhe (14).
- Sammuneet, makaavat tai tajuttomat henkilöt (14).

Yhteenveto – AVOIN PALAUTE, aikuiset

Kuvaile tilannetta: Pelkoa aiheuttaneet tilanteet, paikat ja olosuhteet, 4395 vastausta, AI-avusteinen analyysi

Selvästi eniten pelkoa aiheuttavia tilanteita esiintyy, kun ollaan menossa paikaista toiseen. Eniten näitä on kerrottu olevan julkisessa liikenteessä sekä liikuttaessa jalan.

Paikoista esille nousevat kaupungit ja kauppakeskukset sekä tietyt alueet.

Pelkotilanteet ulottuvat arjen rutiineihin ja yksityisyyteen kuten asuintaloihin, pihoihin, parkkihalleihin, työmatkaan, kouluun, kauppareissuun ja vapaa-ajan aktiviteetteihin ja liikkumiseen.

YHTEENVETOJA PAIKOISTA JA OLOSUHTEISTA

- Julkinen liikenne (ratikka, bussi, metro, juna, asemat) (1 136 mainintaa): Erityisesti ratikkalinjat 6, 7, 8, 9, 10, 13 ja 15 sekä bussit 213, 500, 510, 560 ja Sörnäisten metroasema.
- Kadulla, jalkakäytävällä, pysäkillä (489).
- Kaupat ja kauppakeskukset (Alepa, Tripla, Kamppi, Cittari) (333).
- Tietyt alueet erityisinä riskialueina (261): Sörnäinen, Kallio, Itäkeskus, Rautatientori, Hakaniemi, Vaasankatu, Kurvi–Pasila-akseli, Vuosaari, Kontula.

YHTEENVETOJA PAIKOISTA JA OLOSUHTEISTA

- Asuintalo, rappukäytävä, piha, parkkihalli (203): Pelko ulottuu yksityiseen tilaan esim. päihteidenkäyttäjät pyrkivät rappuun tai pihalle.
- Puistot, viheralueet, lenkkipolut (121): Lenkkeily ja ulkoilu koetaan paikoin pelottavana.
- Yöllä / pimeällä / yksin liikkuminen (84).
- Koiran kanssa kohdatut tilanteet (50).

Yhteenveto – AVOIN PALAUTE, aikuiset

Kuvaile tilannetta: Ahdistelua tai häirintää aiheuttaneet tilanteet, 1650 vastausta, AI-avusteinen analyysi

Vastausten perusteella tyypillinen ahdistelu- ja häirintätilanne on useimmiten päihtyneen tai huumeiden vaikutuksen alaisena olevan henkilön

- Sanallinen häirintä (lähinnä julkisessa liikenteessä liikennevälineessä tai asemalla, ohikuljettaessa)
- Uhkailu- ja pelottelu
- Rahan tai tupakan pummaaminen (esim. kauppojen edustoilla)
- Ylipäättään sekavasti tai arvaamattomasti käyttäytyvät henkilöt julkisilla paikoilla

Esille nousee fyysinen väkivalta ja uhkailu sekä lapsiin ja perheisiin kohdistuva häirintä.

YHTEENVETOA HÄIRINNÄN LUONTEESTA

- Sanallinen huutelu, kiroilu ja solvaaminen (463 mainintaa): päihtyneet huutelevat, kiroilevat ja nimittelevät ohikulkijoita.
- Uhkailu (256): Sanalliset uhkaukset, tappouhkaukset, aseella uhkailu, veitsellä uhkailu, pelottelu.
- Sekava / arvaamaton / psykoosimainen käytös (144): Ennalta-arvaamaton, hallusinoiva tai paranoidi käytös pelottaa kohdattaessa.
- Aggressiivinen rahan, tupakan tai aineiden pummaaminen (143): Toistuvasti mainittu erityisesti kauppojen ja Alepan edustoilla.
- Fyysinen väkivalta tai sen uhka (110): Lyöminen, töniminen, käsiksi käyminen, pahoinpitely.
- Seksuaalinen ahdistelu, iskeminen ja koskettelu (65): Erityisesti naiset ja tyttäret kohteena.
- Huumekauppa / kaupittelu / tarjoaminen/käyttö (22): Diilereiden kohtaaminen, huumeiden tyrkyttäminen, piikitys, polttaminen.

YHTEENVETOA TAPAHTUMAPAIKOISTA

Julkinen liikenne (bussi, ratikka, metro, juna, asemat) (392 mainintaa). Esim. bussit 213, 560 ja 9-, 7-, 6-, 8-, 1-ratikat sekä metron Kalasatama–Sörnäinen-väli.

Kadulla, jalkakäytävällä, pysäkillä yleisesti (153).

Kaupat ja kauppakeskukset (78). Ostospaikat ja niiden edustat toistuvina häirintäpaikkoina. Alepa, K-Market, Tripla, Kamppi)

Tietyt alueet (41): mm. Itäkeskus, Sörnäinen, Kallio, Rautatientori, Hakaniemi, Vuosaari, Kontula, Malmi

Puistot ja viheralueet (38).

Koirien / lemmikkien kanssa kohdatut tilanteet (33): Koiranulkoilutus on yleinen tilanne, jossa häirintää koetaan.

Asuintalossa, rappukäytävässä, omalla pihalla (29).

Baarin / ravintolan / yökerhon lähellä (19)

Yhteenveto avoimista kysymyksistä

Pääteemat – AVOIN PALAUTE, aikuiset

Mihin kohderyhmään toivoisit ehkäisevää päihdetyötä suunnattavan ja millä tavoin? Kohderyhmät, 4 098 vastaajaa, moni vastaajaa mainitsee useita asioita samassa vastauksessa, AI-avusteinen analyysi

Aikuiset suuntaavat ehkäisevän päihdetyön

- **nuoriin,**
- **päihhteitä käyttäviin** (aktiivikäyttäjät, asunnottomat, päihderiippuvaiset) sekä ennaltaehkäisyä että korjaavan työn näkökulmasta ja
- **lapsiin** ajatuksena lähinnä varhaisesta aloituksesta alakoulussa.

YHTEENVETOA RYHMISTÄ

- Nuoret yleisesti / teini-ikäiset (~13–18) (2 123 mainintaa): nuoret, teinit, lukio- ja toisen asteen opiskelijat.
- Yläkouluikäiset / varhaisteinit (~12–15) (136): "Suurimman riskin ikävaihe".
- Lapset ja alakouluikäiset (~7–12) (424): työ pitäisi aloittaa jo alakoulussa.
- Aktiivi- ja ongelmakäyttäjät, päihderiippuvaiset, asunnottomat (827): huumeidenkäyttäjät, alkoholistit, kadulla näkyvät käyttäjät.
- Aikuiset / työikäiset / keski-ikäiset (373): Aikuisten alkoholinkäyttöön ja työssäkäyvien ongelmiin halutaan myös puuttua.
- Nuoret aikuiset (~18–30) (292): Opiskelijat ja juuri täysi-ikäistyneet.

YHTEENVETOA RYHMISTÄ

- Riskiryhmät (287): mielenterveysongelmat, syrjäytyneet, haavoittuvat, ADHD-nuoret, masentuneet, huono-osaiset, syrjäytymisvaarassa olevat.
- Kaikki / koko väestö (199): Päihdetyötä toivotaan suunnattavan kaikille ikäryhmille.
- Vanhemmat, huoltajat ja perheet (148): Perheiden kautta vaikuttaminen.
- Maahanmuuttajat ja monikulttuuriset ryhmät (87).
- Ikääntyneet / eläkeläiset (53)
- Miehet erityisesti (39).
- Opettajat, koulujen henkilöstö ja sote-ammattilaiset (37): vaikuttaminen tätä kautta.

Pääteemat – AVOIN PALAUTE, aikuiset

Mihin kohderyhmään toivoisit ehkäisevää päihdetyötä suunnattavan ja millä tavoin? Keinot, 4 098 vastaajaa, moni vastaajaa mainitsee useita asioita samassa vastauksessa, AI-avusteinen analyysi

Keinojen osalta painopisteissä korostuvat ennaltaehkäisy tukeminen kontrollien sijaan.

- **Koulun kautta tehtävä valistus ja opetus,**
- **Palvelut** (kuten hoito, mielenterveysapu, etsivä työ),
- **Mielekäs vapaa-ajan toiminta ja**
- **Kokemusasiantuntijoiden hyödyntäminen eniten** esiintyviä teemoja.

Kontrollikeinot (kuten lait, valvonta, pelottelu) vähemmän esille tuotuja keinoja

YHTEENVETOA KEINOISTA

- Koulu, oppitunnit ja opetus (504 mainintaa): päihdetyötä koulujen kautta, oppitunneilla ja teemapäivinä.
- Valistus, tieto ja tiedottaminen haitoista (247): Faktapohjainen tieto päihteiden vaikutuksista.
- Hoito, kuntoutus, vieroitus ja käyttöhuoneet (217): Korjaavat palvelut, etenkin aktiivikäyttäjille.
- Harrastukset, vapaa-ajan toiminta ja nuorisotyö (153). Mielekästä tekemistä päihteiden tilalle.
- Etsivä työ, katutyö ja jalkautuva työ (143). Ammattilaisten jalkautuminen sinne, missä nuoret ja käyttäjät ovat.

YHTEENVETOA KEINOISTA

- Mielenterveys- ja matalan kynnyksen palvelut (121): Helposti saavutettava apu, terapia.
- Saatavuuden rajoittaminen, kontrolli, valvonta ja lait (90): Kovemmat rangaistukset, poliisin näkyvyys, myynnin valvonta.
- Keskustelu, kohtaaminen ja kuunteleminen (75): Aito dialogi nuorten kanssa.
- Kokemusasiantuntijat ja entiset käyttäjät (57): Raitistuneiden tarinat ja kouluvierailut.
- Kampanjat ja some-viestintä (50): TikTok-, Instagram- ja videokampanjat.
- Pelottelu / shokeeraavat kuvat ja faktat (44): Realistiset, jopa järkyttävät kuvat seurauksista.

Pääteemat – AVOIN PALAUTE, aikuiset

Miten voisit itse helsinkiläisenä osallistua päihdehaittojen ehkäisemiseen? 2 899 vastausta, moni vastaajaa mainitsee useita asioita samassa vastauksessa, AI-avusteinen analyysi

Osallistumistapojen pääteemat ovat:

- **Yhteiskunnallinen vaikuttaminen merkittävimpanä** (asiaan puuttuminen ja ilmoittaminen, äänestäminen, verot/lahjoitukset, vapaaehtoistyö, ammatillinen työ)
- **Oma elämäntapa ja esimerkki** (kuten oma raittius, kasvatus, lähimmäisistä huolehtiminen)
- **Tiedollinen ja sosiaalinen vaikuttaminen** (kuten keskustelut, valistus, someviestintä, päihdeettömien tilojen tukeminen)

Isoin ryhmä on vastaajat, jotka ovat todenneet, etteivät osaa sanoa, eivät tiedä tai kokevat, etteivät voi tai halua osallistua.

YHTEENVETOJA TAVOISTA

- Puuttuminen ja ilmoittaminen viranomaisille / poliisille (294 mainintaa): Toinen yleinen vastauslinja: ilmoitus poliisille, puuttuminen häiriöihin, raportointi viranomaisille.
- Äänestäminen ja poliittinen vaikuttaminen (173): Vaikuttaminen kunnallisvaaleissa, valtuustoaloitteet, adressit ja kannanotot.
- Oma esimerkki, omasta käytöstä huolehtiminen ja raittius (164): "Olla itse raittiina", näyttää esimerkkiä, vähentää omaa käyttöä.
- Maksaa veroja / tukee palveluita rahallisesti / lahjoitukset (121): Yhteiskunnallinen osallistuminen verojen ja lahjoitusten kautta.
- Päihdeettömien tilojen, harrastusten ja tapahtumien tukeminen (109): Päihdeettömän toiminnan järjestäminen ja tukeminen.

YHTEENVETOJA TAVOISTA

- Vapaaehtoistyö ja järjestötoiminta (95): Sininauha, A-klinikka, KRITS, seurakunta, vapaaehtoistehtävät.
- Lasten/nuorten kasvatus ja vanhemmuus (88): Oma vastuu kasvattajana, omien lasten ohjaaminen, keskusteleminen lasten kanssa.
- Tiedon jakaminen, valistus ja somessa viestiminen (71): Tiedottaminen ja kampanjointi sosiaalisessa mediassa.
- Lähimmäisistä huolehtiminen, tuki ja välittäminen (50): Läsnaolo ystäville ja lähipiirille, kuunteleminen.
- Ammatti / työ päihdetyössä tai kasvatusalalla (35): Oma ammatillinen rooli (opettaja, sote-ala, nuorisotyö).

Pääteemat – AVOIN PALAUTE, nuoret

Mistä saa luotettavaa tietoa päihhteistä ja niiden haitoista? 124 vastaajaa, moni vastaajaa mainitsee useita tietolähteitä samassa vastauksessa, AI-avusteinen analyysi

Nuorten tietolähteet jakautuvat kolmeen pääryhmään:

- 1) **institutionaaliset lähteet:** koulu, terveydenhuolto, viranomaiset – yhteensä suurin kokonaisuus
- 2) **digitaaliset lähteet:** netti yleisesti, Google, some, tekoäly, Wikipedia-tyyppiset sivut – myös erittäin merkittävä kokonaisuus
- 3) **lähipiiri** (vanhemmat, kaverit). Huomionarvoista on, että noin 15 % vastaajista ei osaa nimetä mitään luotettavaa lähdettä. Tekoäly (ChatGPT) ja sosiaalinen media (TikTok, Snapchat, Instagram) nousevat esille ja ovat lähteitä, joiden luotettavuus päihdeasioissa voi olla kyseenalainen.

"Google on ilmainen ja koulun terveydenhuolloilta."

"Koulun aikuisilta ja netistä."

"Koulusta"

"koulusta ja somesta."

"koulusta ja vanhemmilta."

"netistä"

"netistä ja terveydenhuollosta."

"googlesta ja ihmisiltä"

"we learn from them in school and i personally like to research somethings myself for when i'm for example trying to prove to some of my friends that using substances is indeed harmful."

"Saan luotettavaa tietoa päihhteistä esimerkiksi koulusta, terveydenhuollon ammattilaisilta ja virallisilta nettisivuilta, kuten THL:n sivuilta. Myös vanhemmat ja muut luotettavat aikuiset ovat hyvä tiedonlähde."

Pääteemat – AVOIN PALAUTE, nuoret

Mitä ajattelet, miksi nuoret kokeilevat tai käyttävät päihteitä? 124 vastaajaa, moni vastaajaa mainitsee useita syitä samassa vastauksessa, AI-avusteinen analyysi

Nuorten käsitykset päihteiden kokeiluun tai käyttöön ovat monisyisiä. Vastauksista on löydettävissä seuraavia teemoja:

- 1) Sosiaaliset ja imagoperusteiset syyt**
(ryhmäpaine, coolius, kuuluminen joukkoon, "kuuluu nuoruuteen")
- 2) Pahoinvointiin liittyvät syyt**
(mielenterveysongelmat, pako todellisuudesta, perheongelmat, yksinäisyys)
- 3) Mielihyvä- ja uteliaisuusperusteinen käyttö** (hauskuus, hyvä fiilis, kokeilunhalu)

"Halutaan kokeilla miltä se tuntuu, tunnetaan sosiaalista painetta tai koetaan, että se helpottaa hauskanpitoa"

"Harvinaisen moni kokee olonsa huonoksi ja tekevät mitä vain että ei tunne huonoa oloa, päihteet kuten kannabis ja alkoholi saa olon rennoksi."

"kaveripaineet, halu testata, addiktio ja paha olo"

"kiinnostus, ahdistus, ryhmäpaine, jännityksen jahtaus"

"päästääkseen "pakoon oikeasta maailmasta" ja ongelmista. Myös ryhmäpaine."

"Elämä on stressaavaa, ahdistelua, mielenterveysongelmia, rahahuolia tai muita murheita joita halutaan tukahduttaa päihteillä."

" Syitä on monia. Usein kyse on uteliaisuudesta tai halusta kuulua joukkoon (ryhmäpaine). Jotkut saattavat käyttää päihteitä myös pakokeinona pahasta olost, stressistä tai yksinäisyydestä. Joskus kyse voi olla myös kapinoinnista tai siitä, että päihteiden käyttö nähdään 'aikuistumisen' merkinä."

Pääteemat – AVOIN PALAUTE, nuoret

Mitä Helsingissä kannattaisi tehdä, että lapset ja nuoret eivät kokeilisi tai alkaisi käyttää päihteitä? 114 vastaajaa, vastaaja on voinut sanoa useita asioita samassa vastauksessa, AI-avusteinen analyysi

Noin kolmannes kysymykseen vastanneista nuorista ei osaa ehdottaa mitään keinoa tai pitää tilannetta toivottomana.

Konkreettiset ehdotukset ovat lähinnä **kontrollin ja kiellon vahvistamiseen** (saatavuuden rajoittaminen, poliisi, kovemmat rangaistukset) ja tätäkin enemmän **ennaltaehkäisyyn ja tukemiseen** (valistus, mielenterveyspalvelut, harrastukset, vanhempien tuki, kokemusasiantuntijat) liittyviä.

Lisäksi pieni mutta selkeä ryhmä pitää käyttöä väistämättömänä osana nuoruutta tai oman vapauden kysymyksenä.

YHTEENVETOA EHDOTUKSISTA

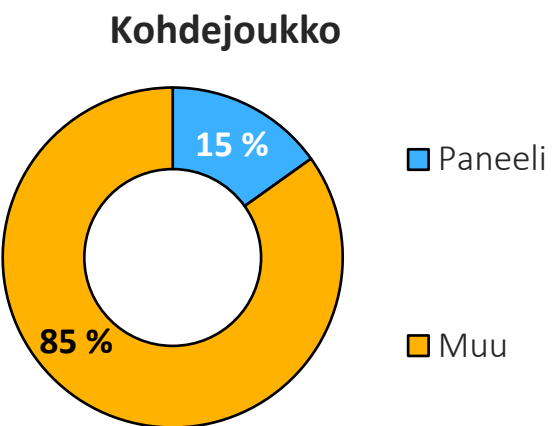
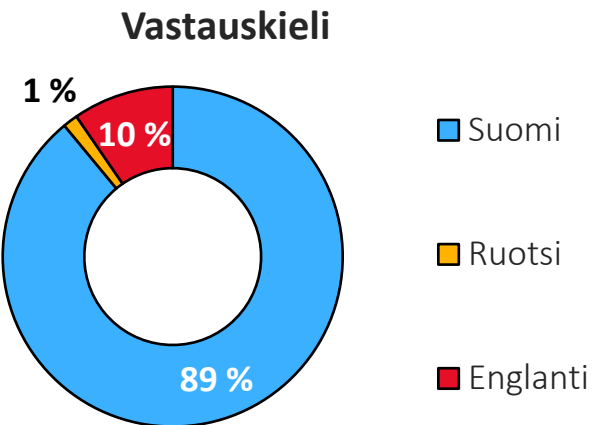
- Valistus, tieto ja opetus haitoista (20 mainintaa): enemmän tietoa päihteiden haitoista, opetusta jo alakoulussa, kampanjoita ja realistista tietoa pelkän pelottelun sijaan.
- Saatavuuden rajoittaminen ja myynnin valvonta (14): Tiukempi kontrolli alaikäisille myyntiin, lakimuutoksia ja takavarikointia.
- Poliisi, tarkkailu ja katuvalvonta (12): Lisää poliiseja, valvontaa erityisesti Itä-Helsinkiin, myyjien kiinniottoa.
- Tiukemmat lait, rangaistukset ja valvonta (11): Kovemmat rangaistukset etenkin aikuisille välittäjille, tiukemmat säännöt ja lait.
- Mielenterveyspalvelut ja hyvinvoinnin tuki (9): Helpommin saavutettavat ja halvemmat mielenterveyspalvelut, matalan kynnyksen apu, panostus nuorten hyvinvointiin.

YHTEENVETOA EHDOTUKSISTA

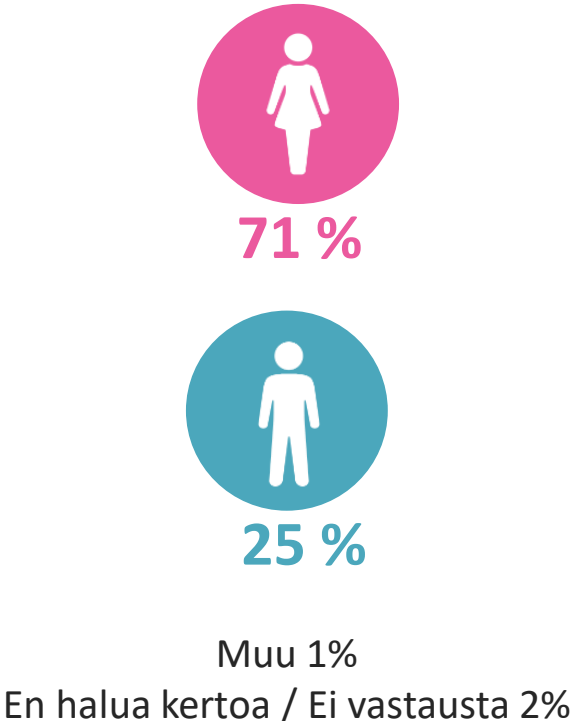
- Sallivuus / "kuuluu nuoruuteen" / oma päätös. (9)
- Kokemusasiantuntijat, tarinat ja pelottelu (7): Kouluvierailut entisten käyttäjien kanssa, "älläjä faktoja", todellisten addiktiohistorioiden näyttäminen.
- Harrastukset ja vapaa-ajan tekeminen (6): Enemmän mielekästä tekemistä nuorille, päihteettömiä "juhlia" ja iltatoimintaa.
- Vanhempien ja perheen rooli (6): Vanhempien vastuu, perheiden hyvinvointiin panostaminen.
- Sosiaalisen median valvonta ja viestintä (5): Snapchatin, Jodelin, Telegramin valvonta; ettei somessa ihailla päihteitä.
- Nuorisotoiminta ja nuorisotalot (2): Nuorisotalojen aukioloaikojen pidentäminen.
- Nuorten kuuntelu ja osallistaminen. (1)

Tietoja vastaajajoukosta

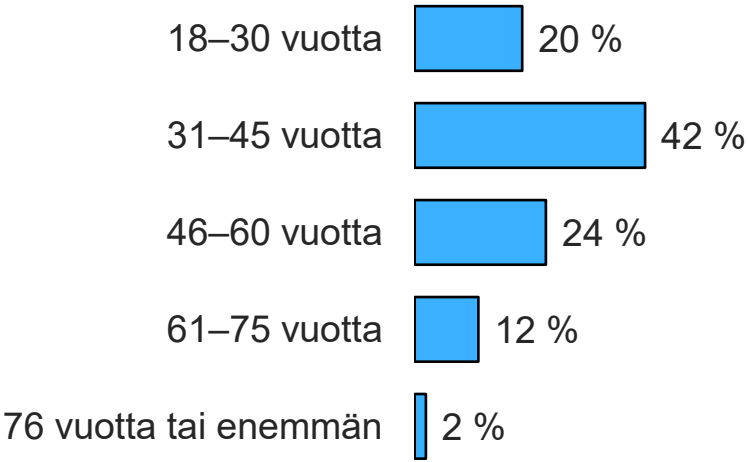
Vastaajajoukon rakenne, aikuiset 1/2

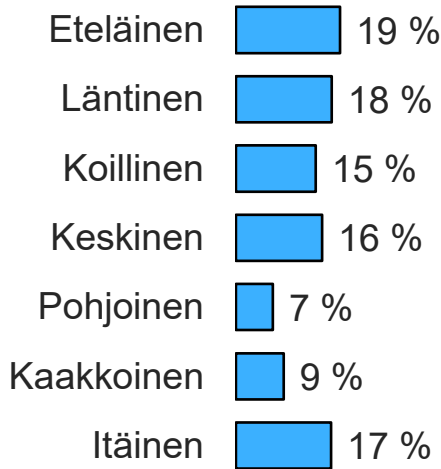
Sukupuoli

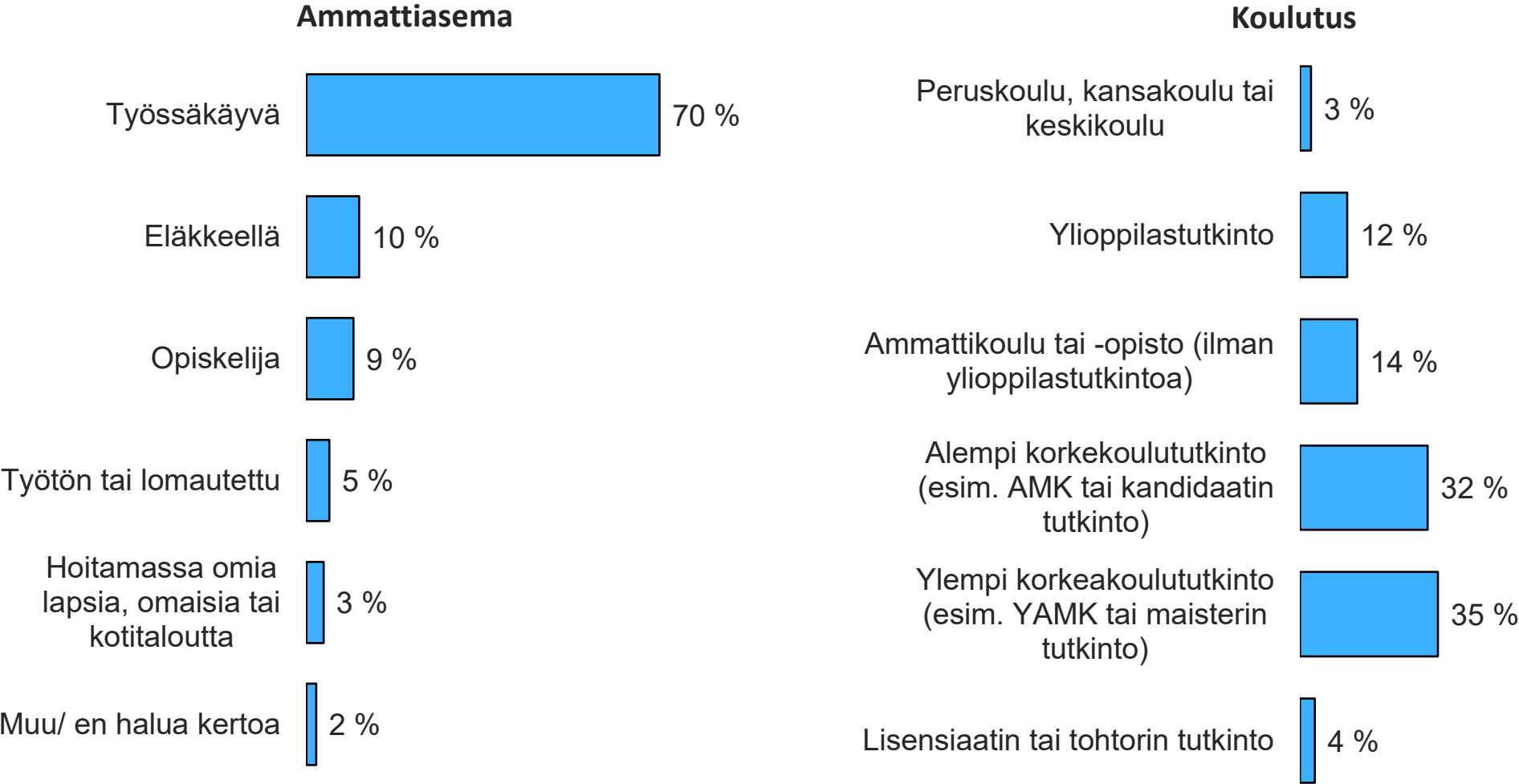
Ikä

Asuinalue

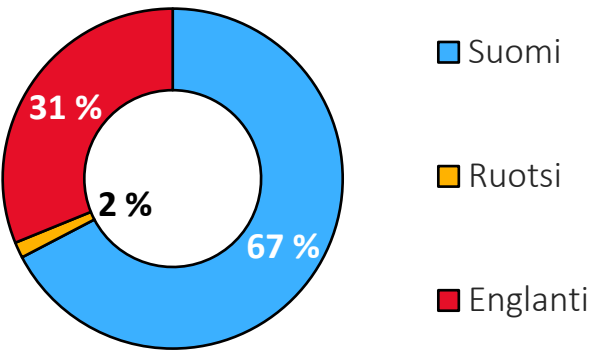

Vastaajajoukon rakenne, aikuiset 2/2

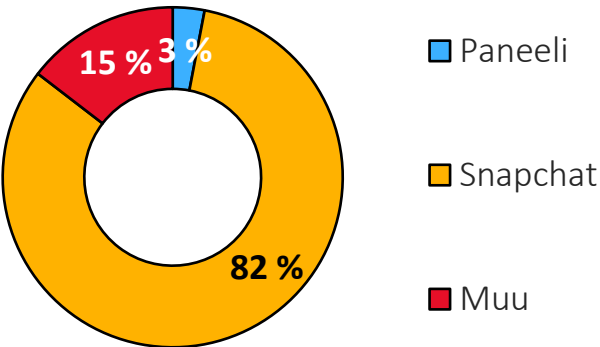

Vastaajajoukon rakenne, 15-17-vuotiaat

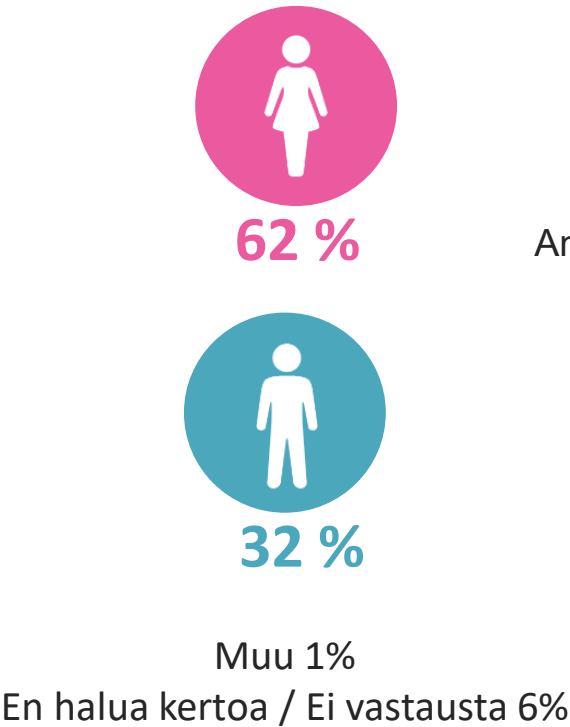
Vastauskieli

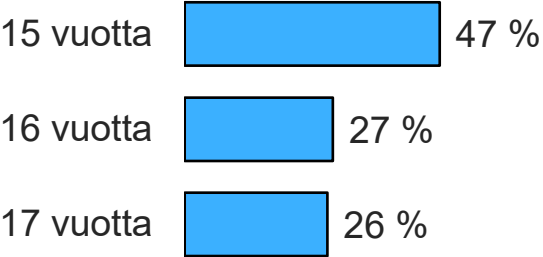
Kohdejoukko

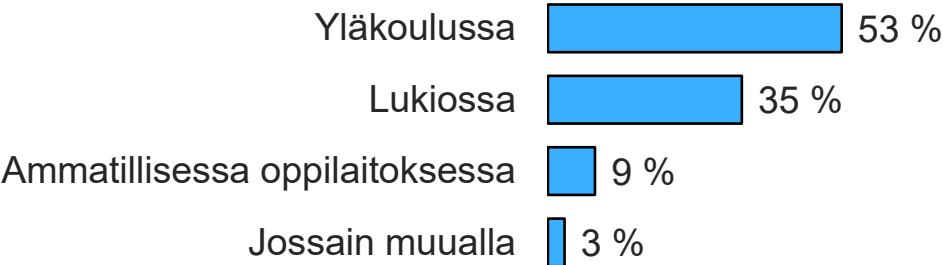
Sukupuoli

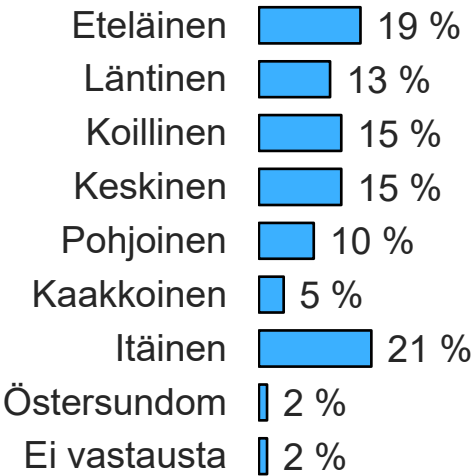
Ikä

Opiskelee

Asuinalue

Liitteet

Erillistutkimuksen tulosten julkaiseminen ja edelleen luovuttaminen

1. Tutkimuksen tilaaja voi julkistaa tilaamansa tutkimuksen tuloksia, kunhan julkaistut tulokset eivät ole harhaanjohtavia.
2. Kun tutkimustuloksia julkaistaan, tulee selvästi erottaa tulokset ja niiden tulkinta.
3. Julkistamisen yhteydessä on aina mainittava tutkimuksen nimi, toteutusaika ja tutkimuksen tekijä, Taloustutkimus Oy.
4. Toivomme, että lähetätte suunnittelemanne julkaisun (lehtiartikkeli, verkossa julkaistavat tiedot ym.) Taloustutkimus Oy:hyn tarkastettavaksi ennen julkaisemista. Lisäksi toivomme, että toimitatte meille tiedon siitä, missä ja milloin asia julkaistaan, jotta voimme vastata meille mahdollisesti tuleviin kyselyihin.
5. Olemme mielellämme avuksi viestinnässänne.

Laadunvarmistus Taloustutkimuksessa

SGS Fimko on myöntänyt Taloustutkimukselle ISO 20252 -toimialasertifikaatin, ja tämän projektin kaikki vaiheet on toteutettu kyseisen standardin ja Suomen lakien mukaisesti.

Taloustutkimus käsittelee aina kaikkia tutkimuksiin liittyviä, sekä asiakkailta saatuja että tutkimuksen yhteydessä syntyneitä, tietoja ehdottoman luottamuksellisina.

Taloustutkimus on sitoutunut noudattamaan ESOMARin ja Kansainvälisen Kauppakamarin yhdessä julkaisemia tutkimusalan kansainvälisiä perussääntöjä.

Taloustutkimus ei ole käyttänyt alihankkijoita tässä tutkimuksessa.

LUOTETTAVUUSRAJATAULUKKO 95 %:N TASOLLE

% -luku, joka tuli tulokseksi	VASTAAJAMÄÄRÄ															
	25	50	75	100	150	200	250	300	400	500	600	800	1000	2000	3000	5000
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
2 tai 98	±5,6	±4,0	±3,2	±2,8	±2,3	±2,0	±1,8	±1,6	±1,4	±1,3	±1,1	±0,98	±0,9	±0,61	±0,51	±0,4
3 tai 97	±6,8	±4,9	±3,9	±3,4	±2,8	±2,4	±2,2	±2,0	±1,7	±1,5	±1,4	±1,2	±1,1	±0,75	±0,62	±0,49
4 tai 96	±7,8	±5,6	±4,5	±3,9	±3,2	±2,8	±2,5	±2,3	±2,0	±1,8	±1,6	±1,4	±1,3	±0,86	±0,71	±0,56
5 tai 95	±8,7	±6,2	±5,0	±4,4	±3,6	±3,1	±2,7	±2,5	±2,2	±2,0	±1,8	±1,5	±1,4 1	±0,96	±0,79	±0,62
6 tai 94	±9,5	±6,8	±5,5	±4,8	±3,9	±3,4	±3,0	±2,8	±2,4	±2,1	±2,0	±1,7	±1,5	±1,0	±0,87	±0,68
8 tai 92	±10,8	±7,7	±6,2	±5,4	±4,4	±3,8	±3,4	±3,1	±2,7	±2,4	±2,2	±1,9	±1,7	±1,2	±0,99	±0,77
10 tai 90	±12,0	±8,5	±6,9 3b	±6,0	±4,9 3a	±4,3	±3,8	±3,5	±3,0	±2,7	±2,5	±2,1	±1,9	±1,3	±1,1	±0,85
12 tai 88	±13,0	±9,2	±7,5	±6,5	±5,3	±4,6	±4,1	±3,8	±3,3	±2,9	±2,7	±2,3	±2,1	±1,4	±1,2	±0,92
15 tai 85	±14,3	±10,1	±8,2	±7,1	±5,9	±5,1	±4,5	±4,1	±3,6	±3,2	±2,9	±2,5	±2,3	±1,6	±1,3	±1,0 2
20 tai 80	±16,0	±11,4	±9,2	±8,0	±6,6	±5,7	±5,0	±4,6	±4,0	±3,6	±3,3	±2,8	±2,5	±1,8	±1,4	±1,1
25 tai 75	±17,3	±12,3	±10,0	±8,7	±7,1	±6,1	±5,5	±5,0	±4,3	±3,9	±3,6	±3,0	±2,8	±1,9	±1,6	±1,2
30 tai 70	±18,3	±13,0	±10,5	±9,2	±7,5	±6,5	±5,8	±5,3	±4,6	±4,1	±3,8	±3,2	±2,9	±2,0	±1,7	±1,3
35 tai 65	±19,1	±13,5	±11,0	±9,5	±7,8	±6,8	±6,0	±5,5	±4,8	±4,3	±3,9	±3,3	±3,1	±2,1	±1,7	±1,4
40 tai 60	±19,6	±13,9	±11,3	±9,8	±8,0	±7,0	±6,2	±5,7	±4,9	±4,4	±4,0	±3,4	±3,1	±2,2	±1,8	±1,4
45 tai 55	±19,8	±14,1	±11,4	±9,9	±8,1	±7,0	±6,2	±5,8	±5,0	±4,5	±4,1	±3,5	±3,2	±2,2	±1,8	±1,4
50 tai 50	±20,0	±14,2	±11,5	±10,0	±8,2	±7,1	±6,3	±5,8	±5,0	±4,5	±4,1	±3,5	±3,2	±2,2	±1,8	±1,4

Esimerkki 1

Jos tuhannesta vastaajasta 5 % on ostanut tuotetta, on virhemarginaali ±1,4 prosenttiyksikköä. Koko väestössä on siis 95 %:n luotettavuustason mukaan 3,6–6,4 % tuotetta ostaneita.

Esimerkki 2

Oletetaan ennen tutkimusta, että tuotteen markkinaosuus on noin 15 %. Halutaan selvittää asia ±1 prosenttiyksikön tarkkuudella. Tutkimukseen tarvitaan 5000 vastaajaa.

Esimerkki 3

a) Tuhannen vastaajan joukossa 15–19-vuotiaita on 150, ja näistä 10 % ilmoittaa ostavansa säännöllisesti tuotetta X. Todellinen ostajien osuus 95 %:n luotettavuustasolla on 10 % ±4,9 eli 5,1–14,9 %.

b) Jos otoskoko olisi puolta pienempi eli 500, 15–19-vuotiaita vastaajia olisi 75 ja todellinen ostajien osuus olisi 10 % ±6,9 eli 3,1–16,9 %.